

При поддержке:

Одесский национальный морской университет
Московский государственный университет путей сообщения (МИИТ)
Украинская государственная академия железнодорожного транспорта
Научно-исследовательский проектно-конструкторский институт морского флота
Институт морехозяйства и предпринимательства
Луганский государственный медицинский университет
Харьковская медицинская академия последипломного образования
Бельцкий Государственный Университет «Алеку Руссо»
Институт водных проблем и мелиорации Национальной академии аграрных наук

Входит в международную наукометрическую базу
РИНЦ SCIENCE INDEX

Международное периодическое научное издание

International periodic scientific journal

SW **Научные труды**
Scientific papers
o r l d

Выпуск №2 (39), 2015

Issue №2 (39), 2015

Том 14

Юридические и политические науки

Иваново
«Научный мир»
2015

УДК 08
ББК 94
Н 347

Главный редактор: *Маркова Александра Дмитриевна*

Председатель Редакционного совета: *Шибает Александр Григорьевич*, доктор технических наук, профессор, Академик

Научный секретарь Редакционного совета: *Куприенко Сергей Васильевич*, кандидат технических наук

Редакционный совет:

Батыргареева Владислава Станиславовна,
доктор юридических наук, Украина

Гетьман Анатолий Павлович, доктор
юридических наук, профессор, Академик, Украина

Кафарский Владимир Иванович, доктор
юридических наук, профессор, Украина

Кириченко Александр Анатольевич, доктор
юридических наук, профессор, Украина

Степенко Валерий Ефремович, доктор
юридических наук, доцент, Россия

Тонков Евгений Евгеньевич, доктор юридических
наук, профессор, доктор педагогических наук,
Россия

Шепитько Валерий Юрьевич, доктор
юридических наук, профессор, Академик, Украина

Шишка Роман Богданович, доктор юридических
наук, профессор, Украина

Яровенко Василий Васильевич, доктор
юридических наук, профессор, Россия

Латыгина Наталья Анатольевна, доктор
политологических наук, профессор, Украина

Сирота Наум Михайлович, доктор
политологических наук, профессор, Россия

Н 347 Научные труды SWorld. – Выпуск 2(39). Том 14. – Иваново: Научный мир, 2015 – 80 с.

Журнал предназначается для научных работников, аспирантов, студентов старших курсов, преподавателей, предпринимателей. Выходит 4 раза в год.

The journal is intended for researchers, graduate students, senior students, teachers and entrepreneurs. Published quarterly.

**УДК 08
ББК 94**

© Коллектив авторов, 2015

Информация для Автор

Международный научный периодический журнал "Научные труды SWorld" издается с 2005 г. и успел получить большое признание среди отечественных и зарубежных интеллектуалов. Сегодня в журнале публикуются авторы из России, Украины, Молдовы, Казахстана, Беларуси, Чехии, Болгарии, Литвы Польши и других государств.

Основными целями журнала "Научные труды SWorld" являются:

- возрождение интеллектуального и нравственного потенциала;
- помощь молодым ученым в информировании научной общественности об их научных достижениях;
- содействие объединению профессиональных научных сил и формирование нового поколения ученых-специалистов в разных сферах.

Журнал целенаправленно знакомит читателя с оригинальными исследованиями авторов в различных областях науки, лучшими образцами научной публицистики.

Публикации журнала "Научные труды SWorld" предназначены для широкой читательской аудитории – всех тех, кто любит науку. Материалы, публикуемые в журнале, отражают актуальные проблемы и затрагивают интересы всей общественности.

Каждая статья журнала включает обобщающую информацию на английском языке.

Журнал зарегистрирован в РИНЦ SCIENCE INDEX.

Требования к статьям:

1. Статьи должны соответствовать тематическому профилю журнала, отвечать международным стандартам научных публикаций и быть оформленными в соответствии с установленными правилами. Они также должны представлять собой изложение результатов оригинального авторского научного исследования, быть вписанными в контекст отечественных и зарубежных исследований по этой тематике, отражать умение автора свободно ориентироваться в существующем библиографическом контексте по затрагиваемым проблемам и адекватно применять общепринятую методологию постановки и решения научных задач.
2. Все тексты должны быть написаны литературным языком, отредактированы и соответствовать научному стилю речи. Некорректность подбора и недостоверность приводимых авторами фактов, цитат, статистических и социологических данных, имен собственных, географических названий и прочих сведений может стать причиной отклонения присланного материала (в том числе – на этапе регистрации).
3. Все таблицы и рисунки в статье должны быть пронумерованы, иметь заголовки и ссылки в тексте. Если данные заимствованы из другого источника, на него должна быть дана библиографическая ссылка в виде примечания.
4. Название статьи, ФИО авторов, учебные заведения (кроме основного языка текста) должны быть представлены и на английском языке.
5. Статьи должны сопровождаться аннотацией и ключевыми словами на языке основного текста и обязательно на английском языке. Аннотация должна быть выполнена в форме краткого текста, который раскрывает цель и задачи работы, ее структуру и основные полученные выводы. Аннотация представляет собой самостоятельный аналитический текст и должна давать адекватное представление о проведенном исследовании без необходимости обращения к статье. Аннотация на английском (Abstract) должна быть написана грамотным академическим языком.
6. Приветствуется наличие УДК, ББК, а также (для статей по Экономике) код JEL (<https://www.aeaweb.org/jel/guide/jel.php>)
7. Принятие материала к рассмотрению не является гарантией его публикации. Зарегистрированные статьи рассматриваются редакцией и при формальном и содержательном соответствии требованиям журнала направляются на экспертное рецензирование, в том числе через открытое обсуждение с помощью веб-ресурса www.sworld.education.
8. В журнале могут быть размещены только ранее неопубликованные материалы.

Положение об этике публикации научных данных и ее нарушениях

Редакция журнала осознает тот факт, что в академическом сообществе достаточно широко распространены случаи нарушения этики публикации научных исследований. В качестве наиболее заметных и вопиющих можно выделить плагиат, направление в журнал ранее опубликованных материалов, незаконное присвоение результатов чужих научных исследований, а также фальсификацию данных. Мы выступаем против подобных практик.

Редакция убеждена в том, что нарушения авторских прав и моральных норм не только неприемлемы с этической точки зрения, но и служат преградой на пути развития научного знания. Потому мы полагаем, что борьба с этими явлениями должна стать целью и результатом совместных усилий наших авторов, редакторов, рецензентов, читателей и всего академического сообщества. Мы призываем всех заинтересованных лиц сотрудничать и участвовать в обмене информацией в целях борьбы с нарушением этики публикации научных исследований.

Со своей стороны редакция готова приложить все усилия к выявлению и пресечению подобных неприемлемых практик. Мы обещаем принимать соответствующие меры, а также обращать пристальное внимание на любую предоставленную нам информацию, которая будет свидетельствовать о неэтичном поведении того или иного автора.

Обнаружение нарушений этики влечет за собой отказ в публикации. Если будет выявлено, что статья содержит откровенную клевету, нарушает законодательство или нормы авторского права, то редакция считает себя обязанной удалить ее с веб-ресурса и из баз цитирования. Подобные крайние меры могут быть применены исключительно при соблюдении максимальной открытости и публичности.

ЦИТ: 215- 226

УДК 34.342

Фисун А.П. Белевская Ю.А.

**МЕТОДОЛОГИЯ ТЕОРИИ ПРАВА, ТРЕБОВАНИЯ К СТРУКТУРЕ:
АКТУАЛЬНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ В ИНФОРМАЦИОННОМ ОБЩЕСТВЕ***Орловский государственный технический университет, Наугорское шоссе, 5*

Fisun A.P. Belevsky Yu.A.

**METHODOLOGY OF THE THEORY OF THE RIGHT, REQUIREMENT TO
STRUCTURE: THE ACTUAL DIRECTIONS IN INFORMATION SOCIETY***Oryol state technical university, Naugorskoye Highway, 5*

Аннотация. В работе рассматривается очередная актуальная проблема развития теории права в информационном обществе. В рамках этого анализируются актуальные направления, определяющие пути развития методологии права в информационном обществе.

Ключевые слова. информация, информационное общество, информационная сфера, методология права в информационном обществе.

Abstract. In this report the next actual problem of development of the theory of the right in information society is considered. Within it the actual directions defining ways of development of methodology of the right in information society are analyzed.

Keywords: information, information society, information sphere, methodology of the theory of the right.

Вступление.

Актуальность поставленной проблемы развития методологии права в информационном обществе обусловлена следующими факторами:

– недостаточное восприятие и применение учеными и специалистами отраслевых юридических наук ряда эффективных методов системологии, теоретической информатики, кибернетики, теории ИКТ и других наук, при одновременном наличии множества методов, рассматриваемых в ряде юридических исследований методологии права;

– недостаточная разработанность, эффективность, пригодность современного методического аппарата для решения задач реализации и развития ряда развивающихся отраслей права информационного общества;

– использование научных методов не всегда обеспечивает получение новых знаний о правовой сфере и реализацию эффективного процесса научных исследований в области права, что ставит под сомнение научность таких методов и тормозит развитие правовых наук;

– с учетом известного содержания метода в праве [1] существуют определенные сложности применения того или иного метода для исследования правовой сферы без однозначного установления адекватности применяемого метода его внутренней природе и содержанию;

Обзор литературы.

Методология теории права, анализ методов были рассмотрены в таких работах как: Протасов В.Н. Теория права и государства. – 2-е издание. – М.: Юрайт – М, 2001. – 346 с.; Пугинский Б.И. Методологические вопросы

правоведения // Известия высших учебных заведений. Правоведение. – 2010. - №1. – С.6-19; Рузавин Г. И. Методы научного исследования. – М.: Наука, 1974. С. 55; Сырых В. М. Метод правовой науки (Основные элементы, структура). – М.: Наука, 1980. Тем не менее, несмотря на сложившиеся традиции широкого использования в различных научных отраслях, известных в философии групп общих, специальных и частных методов, в правовой науке и ее отраслях, эти методы не всегда находят должное и адекватное применение в ряде отраслевых теорий права, что обуславливает актуальность и своевременность постановки и решения задач развития соответствующих методов теории права в информационном обществе (ТПИО).

Основной текст.

Формирование *структуры методов* ТПИО должно осуществляться с учетом известных требований [1,2]:

– рассмотрения структуры как системы философских, общих, специальных и частноправовых взаимосвязанных методов, а не как сумма некоторого количества отдельных конкретных методов;

– описания связей и взаимодействия методов между собой в процессе исследования государственно правовых явлений;

– определения соотношения используемых методов между собой, степень их равнозначности, равноценности и различия для исследования объекта и предмета ТПИО;

– определения порядка использования методов исследования ТПИО;

– обеспечения взаимосвязи и целостности системы методов исследования предмета общей теории права и искомой частной теории информационного права, включающей достаточно полную и развитую структуру методов (общих, специальных и частных), и за счет этой взаимосвязи и целостности, обеспечение необходимого и верного критерия оценки эффективности использования применяемых методов;

– обеспечения научности структуры применяемых методов ТПИО, отличающейся от принятой структуры метода общей теории права, основанной на обязательности правильного применения методов в соответствии с их действительной гносеологической природой и получение объективно-истинных знаний;

– использования принципов познания метода и исследования предмета общей теории права для применения следующих требований (принципов) системного подхода к формированию структуры методов ТПИО:

1) принципа изучения методов в их непосредственном существовании, бытии, объективной реальности развивающегося информационного общества;

2) принципа обоснования способов выявления объективной системной связи между различными компонентами метода ТПИО;

3) принципа раскрытия основных компонентов метода ТПИО и их взаимосвязи друг с другом;

4) принципа выявления метода, способного раскрыть относительно полное и всестороннее содержание предмета ТПИО.

С учетом известных оснований классификации теоретического познания и

оснований классификации методов, составляющих метод общей теории права [1], классификация видов методов ТПИО может быть осуществлена по таким основаниям как этапы познания ТПИО, уровни иерархически взаимосвязанных компонентов, группы взаимосвязанных методов и обеспечить формирование следующего варианта структуры методов:

1) методы, классифицируемые по этапам познания ТПИО:

- методы сбора и изучения единичных фактов;
- методы обобщения;
- методы научной абстракции;
- методы познания закономерности;
- методы познания предмета науки;

2) методы классифицируемые по уровням иерархически взаимосвязанных компонентов;

– методы первого уровня, представляющие обязательные основные методы: сбора и изучения единичных фактов; индуктивные: сравнительно-правовой и статистические; восхождения от конкретного к абстрактному; восхождение от абстрактного к конкретному; системно-структурного подхода;

– методы второго уровня, образующие методы основных компонентов: методы наблюдения; метод анкетирования; метод толкования права; методы статистического анализа; другие.

3) методы, классифицируемые по взаимосвязанным группам: группа общих методов; группа специальных методов; группа частных методов.

Заключение и выводы.

К процессу выбора эффективных методов ТПИО, обеспечивающих качественное решение научных задач должны предъявляться следующие известные требования:

1) четкая постановка, формулирование или выбор задач исследования ТОИП, решаемых выбираемым методом;

2) однозначность формулировок результатов, получаемых выбранным методом в конкретных исследованиях;

3) выявление причин несоответствия полученных результатов, некорректности и неточности использования выбранного метода;

4) адресность применения конкретного метода для решения конкретных специфических познавательных задач;

К используемым методам могут быть предъявлены следующие, известные в общей теории права, требования: обеспечение объективности, полноты и всесторонности полученных научных знаний; обеспечение принципа системно-структурной организации методов ТПИО, не противоречащей использованию отдельных методов для решения частных задач научного исследования.

Литература:

1. Пугинский Б.И. Методологические вопросы правоведения // Известия высших учебных заведений. Правоведение. – 2010. - №1. – С.7; Швырев В. С. Теоретическое и эмпирическое в научном познании. М., 1978. С. 261.

2. Сырых В.М. Логические основания общей теории права: в 2 т. Т. 1: Элементный состав. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Юридический Дом «Юстицинформ», 2001. – 528 с., С. 365.

Статья отправлена: 08.06.2015 г.

© Фисун А.П., Белевская Ю.А.

ЦИТ: 215- 258

УДК 340.15:341

Козинець О.Г., Конопля Я.Ю.

**РЕФОРМА ЦЕНТРАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ
ЗА ЧАСІВ ПРАВЛІННЯ ОЛЕКСАНДРА І**

*Чернігівський національний технологічний університет,
Чернігів, Шевченка 95, 14027*

Kozynets O.H., Konoplya Y.Y.

**THE REFORM OF THE CENTRAL ADMINISTRATION IN THE RUSSIAN
EMPIRE DURING THE REIGN OF ALEXANDER I**

Chernihiv, Shevchenko 95, 14027

Анотація. У наш час суцільного реформування доцільно знати та використовувати досвід минулого. Показовою в цьому розумінні була адміністративна реформа часів правління імператора Олександра І.

На початку ХІХ ст. були проведені реформи вищого та центрального управління. Найбільш вдалою була міністерська реформа. Було створено 8 міністерств. Міністри отримали широкі повноваження, але разом із тим на них було покладено відповідальність за роботу їх міністерств. Так, міністри не тільки управляли, але й звітували за свою діяльність, про витрати, результати роботи, стан справ, можливі перспективи. Основною відмінністю від колегій, які існували з часів Петра І, було одноосібне управління.

Реформи центрального управління Олександра І заклали основу для подальших реформ, для формування бюрократії та інтелігенції – двох сил, які в подальшому будуть визначати обличчя Російської імперії.

Ключові слова: міністерства, реформа, імператор, Олександр І, Російська імперія, управління.

Annotation. In our time of continuous reform it is advisable to know and use the experience of the past. Administrative reforms which were adopted during the reign of Emperor Alexander I can be indicative in this comprehension.

In the beginning of the 19th century the reforms of higher and the central administration were conducted. The ministerial reform was the most successful. 8 ministries were created then. Ministers received wide powers, but at the same time they were responsible for the work of their ministries. Thus, ministers not only managed but also kept reports of their actions, the costs, results of their work, status, possible prospects. The main difference from colleges that had existed in the times of Peter the Great, was that they had individual control. The reforms of Alexander I in the central administration laid the foundations for further reforms to form bureaucracy and intellectuals - two forces, which in future would determine the face

of the Russian Empire.

Key words: *ministry, reform, emperor, Alexander I, Russian Empire, management.*

Вступ.

У наш час суцільного реформування доцільно знати та використовувати досвід минулого. Показовою в цьому розумінні є адміністративна реформа, проведена в першій половині правління імператора Олександра I.

Загалом перша чверть XIX ст. – найбільш складний, насичений суперечностями і своєрідним драматизмом період в історії Російської імперії. В загальних рисах цей період можна назвати: «Росія на роздоріжжі», тобто Росія знаходилася нібито перед вибором між самодержавно-кріпосницьким ладом і новими формами соціально-політичної організації країни. І в решті схилилась до збереження та захисту абсолютизму. В часи вибору було проведено ряд реформ, серед яких почесне місце посідає реформа центрального управління.

Огляд літератури.

Історія Російської імперії років правління Олександра I завжди була популярна у дослідників різних часів. Плідною у вивченні цього періоду була дореволюційна історіографія. Найбільш відомою є праця М.К.Шильдера [1], який приділив увагу особі імператора Олександра I. З початку XX ст. починають вивчати основні напрями політики різних правителів, і в тому числі Олександра I. Від середини XX ст. звертаються до політики уряду, до характеристики проведених заходів, підготовки реформ і т.ін. Найвідомішими були дослідження М.П. Єрошкіна [2], П.Є.Самсонова [3], М.А. Приходько [4] та ін.

Основний текст.

Необхідно зазначити, що державні установи та органи можна поділити на три основні групи, які відповідають їх місцю в системі державного апарату:

- вищі органи та установи були підпорядковані безпосередньо голові держави, в даному разі імператору і були, як правило, органами законодавства, верховного управління, нагляду та суду (Сенат, Комітет міністрів і т.ін.);

- центральні органи та установи управління (прикази, колегії, міністерства), виконували закони, розпорядження імператора та вищих установ та органів;

- місцеві органи та установи, які поділялись за різними ознаками, зокрема, за функціями (адміністративні, поліцейські, судові), за простором (губернські, повітові, міські і т.д.) [2, с.6].

1801 р. після сходження на престол Олександра I на нього поклалися надії на проведення ліберальних реформ і пом'якшення режиму особистої влади. Хоча Олександр I виховувався під наглядом своєї бабусі Катерини II і був знайомий з ідеями просвітителів – Вольтера, Монтеск'є, Руссо, думки про рівність і свободу він не відокремлював від самодержавства. Ця половинчастість і стала особливістю реформування часів його правління.

Перш ніж розпочати реформи Олександр I усунув від влади учасників змови проти його батька імператора Павла I. Провідну роль при Олександрі I почали відігравати так звані молоді друзі – В.Кочубей, П.Строганов,

М.Новосильцев, А.Чарторийський. Це були представники вищої знаті. Саме вони увійшли до створеного 1801 р. Негласного комітету, який мав за мету розробити загальний план державних реформ [2, с.152].

Усі розмови про реформи були зведені до двох косметичних змін, а саме: створення міністерств та розширення прав Сенату. Косметичними їх можна вважати тому, що за умови збереження самодержавства отримані повноваження не могли бути реалізовані в повній мірі [5, с.12].

Олександр I був не перший, хто замислювався над необхідністю реформування системи управління і заміни колегій іншими органами державного управління.

Перші задуми міністерської реформи відносяться до XVIII ст. Колегіальне управління центральним апаратом визнавалось малоефективним ще за правління Катерини II. Канцлер М.І. Панін (1719-1783 рр.) пропонував розділити державне управління між кількома особами, кожна з яких буде одноосібно відповідати перед монархом.

Ще ближче до ідеї заснування міністерств виявилися перетворення, проведені імператором Павлом I. При збереженні колегій були посилені елементи єдиноначальності в управлінні державним апаратом. На чолі колегій були поставлені головні директори. За обсягом своїх прав і повноважень вони були схожі на міністрів. У 1797 р. була створена і перша міністерська посада – міністр удільних маєтків, ним став князь Куракін. Крім Департаменту уділів, передбачалося створити ще сім департаментів в основних галузях центрального державного управління: юстиції, військового, морського, іноземного, фінансів, комерції та казни. Така схема була дуже схожа з тією, яка була реалізована кілька років по тому в ході міністерської реформи Олександра I.

Так, реформування на початку XIX ст. почалося з вищого та центрального управління. Державна рада була замінена Неодмінною радою, яка виконувала функції розгляду та обговорення державних справ і постанов. Вона складалась з 12 вищих сановників без поділу на департаменти.

Спроби розширити права Сенату по нагляду за законністю опинилися в суперечності з одноосібним монархічним правлінням. Тому Сенат став лише найвищим судовим органом імперії.

Початок становленню міністерської системи управління було покладено 8 вересня 1802 р. маніфестом «Про заснування міністерств». Цим документом колегії були перетворені на міністерства, їх першопочатково було створено вісім – закордонних справ, військових сухопутних сил, морських сил, внутрішніх справ, фінансів, юстиції, комерції і народної освіти [2, с.163].

Згідно маніфесту міністерства управляли не тільки загальнодержавними справами, а й місцевими, довіреними їм структурами, підтримуючи з ними постійні зв'язки і отримуючи щотижневі звіти про всі поточні справи.

Кожен міністр був важливим державним діячем, призначався імператором, був перед ним відповідальний, безпосередньо керував усіма довіреними йому справами і представляв імператорові через Сенат щорічні письмові звіти з обґрунтуванням у них грошових витрат структурами міністерства, із зазначенням результатів, стану справ і можливих перспектив. Аналізуючи і

розглядаючи звіти і діяльність міністерств, Сенат представляв доповідь імператору з висновками і власними думками.

Функції та обов'язки міністрів як державних осіб були досить широкими і вельми відповідальними. Своєрідний і особливий статус мав міністр внутрішніх справ, в обов'язки якого входили постійна турбота «про повсюдний добробут народу, спокій, тишу та благоустрій всієї імперії». Очолюване ним міністерство було наділене досить широкими повноваженнями. Зокрема, на міністерство покладалося управління промисловістю і будівництвом, утримання усіх публічних будівель; запобігання нестачі всіх потреб у суспільному житті. Звідси у відання міністра були передані мануфактурна і медичні колегії, соляна контора, головне поштове правління, експедиція державного господарства і т.д.

Велінням імператора всі губернатори представляли йому рапорти через міністерство внутрішніх справ і під його керуванням вирішували всі військові, цивільні і поліцейські питання. Губернатори, губернські правління, в тому числі і установи громадського піклування, перебували в системі цього міністерства. Все це вказувало на особливий статус міністерства внутрішніх справ і його роль у державному управлінні, свідчило про посилення поліцейського характеру держави.

Також відповідно до Маніфесту, колишні колегії і підлеглі їм установи були перепідпорядковані міністерствам або увійшли до них в якості департаментів; головною відмінністю нових органів центрального управління було одноосібне управління.

Між міністерствами та колегіями склались дуже складні відносини. Міністри не втручались у поточні справи колегій, тільки найважливіші справи брали під свою відповідальність. Тому принцип одноосібного управління не вдалося втілити в життя відразу з впровадженням реформ. Змішання колегіальності та одноосібності в управлінні породжувало повільність у вирішенні справ, плутанину в діловодстві, відсутність чіткого розподілу справ, перекладання відповідальності і т.ін. В повній мірі нові принципи в роботі міністерств реалізувались тільки після перетворень 1810-1811 рр. [2, с.164].

Поеднання двох систем державного управління – колегіальної та міністерської, було наслідком компромісного рішення, прийнятого Олександром I на засіданні «Негласного комітету» 24 березня 1802 р. У відповідності з даним рішенням, колегії не скасовувалися, а продовжували діяти в підпорядкуванні міністерствам і підлягали поступовому скасуванню в майбутньому, коли досвід покаже їх непотрібність.

На допомогу міністрам (крім міністрів військових сухопутних сил, морських сил, комерції та Державного скарбника) призначалися заступники – товариші міністрів, які могли замінювати останніх у період їх відсутності. Міністри зобов'язувалися негайно зайнятися створенням своїх канцелярій і складанням їх штатів.

Також у Маніфесті зазначалось про Комітет міністрів. Зміцнення самодержавства підірвало значення Негласного комітету. З осені 1803 р. найважливіші питання державного управління Олександр I волів розглядати не в колі найближчих друзів, а в колі підпорядкованих йому вищих чиновників –

міністрів у спеціально створеному органі вищого управління.

Компетенція Комітету міністрів була остаточно визначена тільки у 1812 р. Це була вища адміністративна установа до якої входили вищі чиновники – міністри, яких призначав імператор та які тільки перед ним несли відповідальність. Крім самих міністрів входили голови департаментів Державної ради, державний секретар та наближені до імператора особи. Так, Комітет міністрів, реорганізований у 1812 р. відрізнявся від Комітету міністрів, створеного у 1801 р., оскільки вже чітко були визначені його владні повноваження. На засіданнях Комітету міністрів розглядалися питання по управлінню країною в цілому; питання, які міністри не могли вирішити самостійно або з причини відсутності відповідних законів, або які були заплутаними і т.ін. Також комітет вирішував справи по нагляду за державним апаратом, по особовому складу урядових установ. Не дивлячись на широку компетенцію Комітету міністрів, необхідно зазначити, що його рішення набували чинності тільки після схвалення їх імператором. Таким чином, зі створенням Комітету міністрів з'явився важливий орган державного управління, що зробив значний вплив не тільки на міністерську систему, а й на всю систему державної влади Російської імперії.

Висновки.

Отже, у першій половині правління імператора Олександра I було проведено ряд реформ органів вищого та центрального управління, оскільки будучи створеними у XVIII ст. на початку XIX ст. вони не відповідали вимогам часу. Так, в ході реформ було створено у 1801 р. Неодмінну Раду, у 1802 р. реформовано Сенат, протягом 1802-1811 рр. проведено міністерську реформу, створено Комітет міністрів, у 1810 р. створено Державну раду. Найбільш вдалою була міністерська реформа.

З одного боку, більшість починань Олександра I закінчилася невдачею. Як і раніше існувало самодержавство. Державне управління базувалось на середньовічних устоях, таких як абсолютизм, становість, кріпосництво, централізація, бюрократизація, воєнізація. З іншого боку, в часи правління Олександра I були закладені передумови майбутніх реформ. Створення міністерств, Комітету міністрів, Державної Ради, реформа Сенату сприяли в першій чверті XIX ст. формуванню бюрократії та інтелігенції – двох сил, які в значній мірі будуть визначати обличчя Росії протягом XIX ст. – початку XX ст.

Література

1. Шильдер Н.К. Император Александр Первый. Его жизнь и царствование. Т.1-4. – СПб.: издание А.С.Суворина, 1897-1898.
2. Ерошкин Н.П. История государственных учреждений дореволюционной России. – М.: Высшая школа, 1968. – 368 с.
3. Самсонов П.Е. Значение министерской реформы 1802 г. для эволюции государственного строя Российской империи // Вестник СПбГУ. – Сер. 6. – 1994. – Вып. 1 (№ 6). – С. 95-97.
4. Приходько М. А. Подготовка и разработка министерской реформы в России (февраль – сентябрь 1802 г.). – М., Компания Спутник+, 2002. – 93 с.

5. Троицкий Н.А. Россия в XIX веке. Курс лекций. – М.: Высш. шк., 1997. – 431 с.

Стаття відправлена: 10.06.2015 р.
© Козинець О.Г., Конопля Я.Ю.

ЦИТ: 215- 63
УДК 342.7

Олефіренко Е.О.

**ДОДАТКОВИЙ ТА ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ ІНОЗЕМЦІВ, ОСІБ БЕЗ
ГРОМАДЯНСТВА ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ**

Чернігівський національний технологічний університет
Чернігів, 50 р. ВЛКСМ 1-А, 14037

Olefirenko E.O.

**ADDITIONAL AND TEMPORARY PROTECTION OF FOREIGN,
STATELESS PERSONS UNDER THE LAWS UKRAINE**

Chernihiv national technological university
Chernihiv, 50 r. VLKSM 1-A, 14037

Анотація. У роботі розглядаються форми захисту шукачів притулку як однієї з глобальних проблем сучасного світу. Незважаючи на приєднання до міжнародних актів, в Україні не створений дієвий механізм. Актуальність підсилюється потребою удосконалення міграційного законодавства у контексті європейської інтеграції та запровадженням додаткових форм захисту лише у 2011 році. З метою обґрунтування змін законодавства щодо вимушених мігрантів, проведено аналіз визначень понять “додатковий” та “тимчасовий захист” іноземців та осіб без громадянства, застережень УВКБ ООН щодо них. Зроблено висновок про необхідність усунення протиріч у законі щодо підстав надання додаткового та тимчасового захисту.

Ключові слова: притулок, біженець, додатковий, тимчасовий захист.

Annotation. We consider forms of protection of asylum seekers as one of the global problems of the modern world. Despite adherence to international instruments in Ukraine not created an effective mechanism. The urgency of needed improvement is enhanced migration law in the context of European integration and the introduction of additional forms of protection only in 2011. In order to study changes in legislation on forced migrants, the analysis of definitions of "extra" and "temporary protection" foreigners and stateless persons, UNHCR has reservations about them. The conclusion about the need to address the contradictions in the law on the grounds provide additional and temporary protection.

Key words: shelter, refugee, additional protection, temporary protection.

Вступ.

Захист шукачів притулку є однією з глобальних проблем сучасного світу.

Геополітичне розташування України й інтеграція в європейське і міжнародне співтовариство зумовлюють необхідність створення надійних механізмів захисту біженців та осіб, які шукають притулок [1, с. 257].

Четвертий період (з 2011р.) розвитку міграційного законодавства України

у сфері захисту біженців і політики притулку обумовлений активізацією діяльності уряду України у зв'язку з підписанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України [2].

Огляд літератури.

Форми притулку розглядали у своїх наукових працях Матреницкая А.Р., Чернова О.А. Удосконалення міграційного законодавства України у контексті європейської інтеграції – Гнатюк Т.О., Грицай І.О., Поєдинок О.Р.

Однак, в Україні, на відміну від інших європейських держав, були відсутні правові інститути додаткового та тимчасового захисту, що порушувало встановлену Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод заборону катувань, нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання.

Вхідні дані і методи.

Поняття “додатковий захист”, “особа, яка потребує додаткового захисту”, “особи, які потребують тимчасового захисту” введено Законом України “Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту” від 08.07.2011р. Таким чином було здійснено спробу врегулювати статус іноземців, осіб без громадянства, які не підпадають під категорію біженців, але потребують захисту.

На думку Гнатюк Т.О. цим вирішується проблема легального перебування шукачів статусу біженця і осіб, які потребують додаткового захисту, під час оскарження рішень про відмову або у прийнятті заяви міграційною службою, або відмови у розгляді документів на отримання статусу [3, с. 25].

Основний текст.

Згідно Закону України № 3671- VI у першій редакції особа, яка потребує додаткового захисту, – особа, яка не є біженцем відповідно до Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року та цього Закону, але потребує захисту, оскільки така особа змушена була прибути в Україну або залишитися в Україні внаслідок загрози її життю, безпеці чи свободі в країні походження через побоювання застосування щодо неї смертної кари або виконання вироку про смертну кару чи тортур, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання; додатковий захист – форма захисту, що надається в Україні на індивідуальній основі іноземцям та особам без громадянства, які прибули в Україну або перебувають в Україні і не можуть або не бажають повернутися в країну громадянської належності або країну попереднього постійного проживання внаслідок обставин, які загрожують їх життю, безпеці чи свободі.

В УВКБ ООН виникли наступні застереження. Зокрема, визначення додаткового захисту передбачає таку форму міжнародного захисту для осіб, які не можуть бути повернуті до країни їх походження у відповідності до міжнародних договорів з прав людини, зокрема, ст. 3 ЄКПЛ та ст. 3 Конвенції проти катувань. Воно не передбачає додаткового захисту особам, які покинули свою країну внаслідок серйозної і не вибіркової загрози життю, фізичній цілісності чи свободі, яка є наслідком загального насильства або подій, які серйозно порушують громадський порядок.

Таким чином, визначення додаткового захисту є вужчим, ніж передбачено ст. 15 (с) Кваліфікаційної Директиви (2004), яка поширює право на отримання додаткового захисту на осіб, які стикаються з серйозними загрозами, визначеними як “серйозна й індивідуальна загроза життю цивільної особи чи особи через причину безладного насильства в ситуаціях міжнародного чи внутрішнього збройного конфлікту”. Внаслідок вузького визначення, даного в законопроекті, багато людей, які потребують міжнародного захисту, - особливо особи, що рятуються від збройного конфлікту, - можуть залишитися без права на такий захист в Україні.

Формулювання заборони вислання або примусового повернення неточно відповідає ст. 33 Конвенції 1951 року і повинно бути переглянута з метою включення фрази „не будуть жодним чином висилати або повертати біженців до кордонів країни, де їхньому життю чи свободі загрожуватиме небезпека...” В іншому випадку, концепція заборони вислання може бути витлумачена занадто вузько. Крім того, захист від примусового повернення поширюється тільки на біженців та осіб, які отримали додатковий або тимчасовий захист. Закон не забороняє примусове повернення осіб, які шукають статус біженця, які чекають остаточного рішення щодо їх заяви про надання статусу біженця / додаткового захисту. Це суперечить ст. 7 “Директиви ЄС щодо єдиних мінімальних стандартів”, яка забезпечує право залишатися на території” до прийняття рішення відповідним органом.

Результати. Обговорення і аналіз.

За Законом України “Про внесення змін до статті 1 Закону України “Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту” від 13.05.2014 № 1251-VII до особи, яка потребує додаткового захисту, також відноситься особа, яка не є біженцем, але потребує захисту, оскільки така особа змушена була прибути в Україну або залишитися в Україні внаслідок загальнопоширеного насильства в ситуаціях міжнародного або внутрішнього збройного конфлікту чи систематичного порушення прав людини і не може чи не бажає повернутися до такої країни внаслідок зазначених побоювань.

За новою редакцією закону особи, які потребують тимчасового захисту, - іноземці та особи без громадянства, які масово вимушені шукати захисту в Україні внаслідок зовнішньої агресії, іноземної окупації, громадянської війни, зіткнень на етнічній основі, природних чи техногенних катастроф або інших подій, що порушують громадський порядок у певній частині або на всій території країни походження. Вилучення з даної норми такої категорії як “іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають на території країни, що має спільний кордон з Україною”, що обмежувала застосування тимчасового захисту, є позитивним здобутком.

Але ч. 1 статті 18 Закону України “Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту в Україні” містить таку обставину: “У разі якщо на територію України з країни, яка має спільний кордон з Україною, масово прибувають особи у зв'язку з зазначеними подіями, за поданням Державної міграційної служби України, Кабінет Міністрів України приймає постанову про надання таким особам тимчасового захисту”.

Висновок.

Визначення поняття додаткового та тимчасового захисту, зазначеного у статті 1 Закону було приведено у відповідність до міжнародних стандартів та створено базу для реформування чинного законодавства у сфері захисту іноземців, осіб без громадянства, що сприятиме отриманню ними легітимного статусу на території України. Однак, стаття 18, яка містить підстави надання тимчасового захисту, потребує узгодження з відповідними змінами.

Література:

1. Щорічна доповідь Уповноваженого ВРУ з прав людини про стан дотримання прав і свобод людини і громадянина. – К., 2013. – 398с.

2. Указ Президента України “Про Національний план з виконання Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України” № 494/2011 від 22 квітня 2011р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>

3. Гнатюк Т.О. Політика України щодо вимушених мігрантів: етапи становлення та адаптація до європейських стандартів / Т. О. Гнатюк // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер.: Політологія. – 2012. – Т. 182, Вип. 170. – С. 23-26.

Статья отправлена: 15.05.2015 г.

© Олефиренко Э.А.

ЦИТ: 215- 103

УДК 339.543+341.226

Раскалей М.О.

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ПРИ МІЖНАРОДНИХ ПОВІТРЯНИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯХ

*Національний університет державної податкової служби України,
Ірпінь, Карла Маркса 31, 08201*

Raskaley M.O.

CUSTOM CONTROL IS AT INTERNATIONAL AIR SHIPMENTS

*National State Tax Service University of Ukraine,
K.Marx str., 31, Irpin, 08201*

Анотація. У роботі розглядається специфіка поняття митного контролю при міжнародних повітряних перевезеннях, обґрунтовується значення поняття прикордонного контролю та його видів. Висвітлюються основні умови, правила та особливості митного контролю, як основної складової митного оформлення при міжнародних перевезеннях повітряним транспортом. Окремо автор зупиняється на понятті «спрощений митний контроль», його змісті та сутності. Зазначається вплив подальшого розвитку та вдосконалення порядку переміщення осіб та речей через митний кордон при міжнародних повітряних перевезеннях на подальший розвиток як кожної держави окремо, так і співробітництва між ними.

Ключові слова: транспорт, міжнародні повітряні перевезення, міжнародні договори, митний контроль, кордон, митні органи, митне оформлення, перевізники, пасажирів, повітряні судна.

Abstract. The paper disclosed the specifics of the concept of customs control at international air traffic grounded meaning border controls and its species. Highlights key terms, rules, customs control features as the main component of customs clearance for international air traffic Separately author dwells on the concept of "simplified customs clearance", its content and essence. Marked influence further development and improvement of the order of movement of persons and goods across the customs border in international air transport as the further development of each state separately and cooperation between them.

Key words: transport, international air transport, international contracts, customs, border customs offices, customs clearance, transport, passengers, aircraft.

Вступ.

Україна, як держава що має вигідне географічне положення, розпоряджається значним повітряним простором, який використовується як для внутрішніх, так і міжнародних сполучень. В свою чергу останні мають враховувати норми не лише національного законодавства, а й норми міжнародних договорів, які відповідно до загальновизнаного принципу «*res sunt servanda*» підлягають обов'язковому виконанню. На сучасному етапі розвитку України виникає потреба у встановленні такої правової бази, яка б сприяла подальшому розвитку міжнародних повітряних перевезень у нашій державі. А тому на даному етапі важливе значення має приділятися не лише суто міжнародним повітряним перевезенням, а зокрема, митним питанням таких перевезень. Оскільки міжнародні повітряні перевезення є однією з найважливіших сфер, що розвиваються, та сприяють розвитку подальшого співробітництва між суб'єктами різних держав, то норми національного законодавства, як повітряної так і митної галузі повинні відповідати певним міжнародним стандартам у сфері перевезень. Складність та суперечливість чинних нормативно-правових актів, що регламентують вирішення митних питань при міжнародних повітряних перевезеннях є передумовою виникнення проблем між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та державною фіскальною службою. Враховуючи, що митні питання повітряної галузі розглядалися лише окремо, потреба у розгляді взаємодії здійснення окремих митних питань та міжнародних повітряних перевезень стає все більш актуальною. Особливу увагу при цьому слід зосередити на з'ясуванні й удосконаленні теоретичних, а також організаційно-правових засад вирішення митних питань при міжнародних повітряних перевезеннях, забезпеченню законності в цій галузі.

Огляд літератури.

Вагомий внесок у розвиток зазначеної галузі було зроблено науковцями та практиками, які розглядали окремі питання митного характеру або діяльності у міжнародному повітряному просторі. Зокрема, окремі питання контролю в своїх роботах досліджували Д. М. Бахрах, Б.Н. Габричидзе, В.Г. Деркач, Ф.Л. Жорін, С. В.Ківалов, Т. В. Корнева, І. М. Коросташов, А. В. Мазур, А. Б. Новікова, П.В. Пашко, В. В. Прокопенко, К.К. Сандровський, Р.Б.Шишка М.Г. Шульга; окремим питанням діяльності у міжнародному повітряному просторі присвятили свої праці В.Д. Бордунов, Р.О. Герасимов, Б.П. Елисеєв,

Н.С. Кулик, В.Н. Лопатин, та інші як вітчизняні, так і зарубіжні вчені.

Однак, окремі питання митного контролю загалом, та митного контролю на авіаційному транспорті, залишилися поза увагою дослідників. Конкретизуючи поняття митного контролю на авіаційному транспорті, слід відштовхуватися від результатів досліджень представників як теорії державного управління, так і галузевих юридичних наук, що стосуються державного та митного контролю а також враховувати специфіку діяльності у міжнародному повітряному просторі. Завдяки своєму спрямуванню на забезпечення економічних інтересів держави та соціальних потреб суспільства робота в даному напрямі має важливе наукове і практичне значення.

Основний текст.

Хоча законодавче закріплення визначення поняття «прикордонний контроль» відсутнє, проте відповідно до Конвенції про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордонах складовими зазначеного терміну є митний контроль, медико-санітарний, ветеринарний, фітосанітарний, контроль відповідності технічним стандартам, а також контроль якості [1]. Проте, в даній роботі доцільно зосередитись саме на понятті митного контролю. Як вже було зазначено митний контроль є складовою контролю прикордонного, а отже відбувається при перетинанні кордонів держави, в тому числі при міжнародних повітряних перевезеннях. Відповідно до вищезазначеної Конвенції митний контроль означає заходи, які застосовуються для забезпечення виконання тих законів та правил, відповідальність за дотримання яких несуть митні органи.

В залежності від форми здійснення митний контроль поділяють на: документальний (перевірка документів, системи обліку та звітності тощо) та фактичний (митний огляд). Залежно від предмета прийнято розрізняти загальний, який в свою чергу поділяється на митний контроль товарів і митний контроль транспортних засобів та спеціальний митний контроль. В залежності від напрямку руху товарів прийнято розрізняти митний контроль імпорتنих (ввозяться на територію держави), експортних (вивозяться з території держави) і транзитних товарів (переміщуються через територію держави). Залежно від характеристик товарів, які зумовлюють особливості митного контролю, виділяють підвиди митного контролю товарів: митний контроль ручної поклажі, контроль багажу, що супроводжується, контроль багажу, що не супроводжується. В залежності від кількості переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон протягом певного часу: первинний (кордон перетинається в одному напрямку) та вторинний контроль (кордон перетинається двічі). Залежно від виду транспортних засобів: митний контроль повітряних суден, морських, річкових суден, автотранспортних засобів; залізничних засобів; трубопровідного транспорту і електромереж. Залежно від виду й характеру співробітництва митних органів країн сусідів: односторонній митний контроль або спрощена система митного контролю (проводиться однією стороною); двосторонній митний контроль (проводиться митницями двох країн по черзі); спільний митний контроль (проводиться одночасно митними органами двох країн).

Митним кодексом України під час проведення митного контролю митні

органи наділяються повноваженнями самостійно визначати форму та обсяг контролю, достатнього для забезпечення дотримання законодавства України з питань митної справи та міжнародних договорів України [2]

Правове регулювання здійснення міжнародних повітряних перевезень відбувається за допомогою таких загальновідомих, основних та спеціальних актів міжнародного характеру, як наприклад Чиказька конвенція 1944 р., Монреальська конвенція 1999 р., Римська конвенція 1952 р. тощо [3, 4, 5]. Саме Чиказька конвенція 1944 р. являючись загальним міжнародним актом, зазначає, що кожна договірною держава зобов'язується вживати заходів для забезпечення того, щоб кожне повітряне судно, яке здійснює політ або маневрує в межах її території, а також кожне повітряне судно, яке має її національний знак, де б таке судно не знаходилося, дотримувалося чинних у даному місці правил і регламенту, що стосуються польотів і маневрування повітряних суден [3].

Закони і правила договірної держави, які належать до допуску на її територію або відправленню з її території пасажирів, екіпажу або вантажу повітряних суден, такі як правила, що стосуються в'їзду, випуску, імміграції, паспортного і митного контролю і карантину, дотримуються такими пасажирами й екіпажем або від їх імені, а також щодо вантажу при прибутті, вибутті або під час знаходження на території цієї держави [3]. В свою чергу, спеціальні норми міжнародного права, зокрема ті, що стосуються міжнародних повітряних перевезень, можна поділити на типові й технічні. Їх особливість полягає в тому, що вони самі по собі є гранично конкретизованими правилами поведінки. Водночас ці норми слугують правовими засобами уніфікації норм внутрішнього законодавства, що регулюють діяльність органів держави у сфері зовнішнього обміну, насамперед у сфері реалізації міжнародних зобов'язань зокрема у митній сфері при міжнародних повітряних перевезеннях. Типові й технічні норми здебільшого інкорпорується у внутрішньому законодавстві держав - членів міжнародних організацій, завдяки чому складається певна сукупність одноманітних правил, що опосередковують, наприклад, повітряні сполучення [6, с.32]. При цьому, ефективність та безпечність здійснення міжнародних повітряних перевезень залежить саме від рівня з'ясування й удосконалення теоретичних, а також організаційно-правових засад вирішення митних питань при такого роду діяльності, забезпеченню законності в цій галузі як на національному, так і на міжнародному рівні.

Кожна держава, для підвищення своєї економічної могутності повинна ставити питання, щодо визначення митних процедур при міжнародних повітряних перевезеннях.

У науці розрізняють різні підходи до тлумачення поняття «митні процедури». Як зазначає Б.М. Габричидзе, митні процедури – це контроль за дотриманням порядку переміщення товарів і майна, огляд предметів, оформлення митних документів, накладення митних забезпечень, перевірка правильності заповнення вантажної митної декларації, нарахування підлягаючих сплаті сум, передача статистичних відомостей в органи Держкомстату та інші дії, що здійснюються органами державного митного контролю на виконання законодавства з митних питань [7, с.189].

Так, з метою вдосконалення митного контролю договірні держави вживають відповідних заходів до оформлення повітряних суден, що здійснюють міжнародні повітряні перевезення, і застосовують їх таким чином, щоб не допускати невинуватих затримок. Так, при оформленні прибуття і вильоту повітряних суден можуть вимагатися лише ті документи, які чітко визначені законодавством.

Для спрощення і прискорення оформлення пасажирів при міжнародних повітряних перевезеннях, договірні держави приймають правила прикордонного контролю, що відповідають умовам повітряних перевезень, і застосовують їх таким чином, щоб не допускати зайвих затримок.

При оформленні прибуття та вибуття на законних підставах осіб, які перебувають на їх території вимагаються лише ті, які визначені правилами (дійсні паспорти і візи). За винятком особливих випадків, договірні держави не вимагають здачі пасажирів і членами екіпажу проїзних документів або інших документів, що засвідчують особу, до прибуття до пункту паспортного контролю. Кожна договірна держава стежить за тим, щоб експлуатанти аеропортів і повітряних суден забезпечували швидке оформлення пасажирів, екіпажів, багажу, вантажу і пошти.

Договірним державам у співпраці з експлуатантами повітряних суден та експлуатантами аеропортів слід прагнути забезпечувати оформлення протягом 45 хвилин після висадки з борту повітряного судна всіх пасажирів, що підлягають звичайній перевірці, незалежно від місткості повітряного судна і часу прибуття за розкладом. [8]. З метою прискорення перевірок договірні держави у співпраці з експлуатантами аеропортів використовують застосовну технологію і приймають багатоканальну систему імміграційного контролю або інші методи розділення пасажирів у тих міжнародних аеропортах, де такі заходи виправдані обсягом пасажиропотоку.

Держави-учасниці конвенції вживають заходів для забезпечення наявності достатньої кількості контрольних каналів, з тим щоб належне оформлення прибувають пасажирів та екіпажу проводилося з мінімальною затримкою. На випадок можливих ускладнень передбачається наявність додаткового каналу, за яким можна направляти окремих пасажирів, не затримуючи основного потоку.

Що стосується спрощення формальностей, то кожна договірна держава погоджується шляхом видання спеціальних правил або іншим чином вживати всіх можливих заходів щодо сприяння і прискорення навігації повітряних суден між територіями договірних держав і щодо запобігання не викликаних необхідністю затримок повітряних суден, екіпажів, пасажирів і вантажу, особливо при застосуванні законів, що стосуються імміграції, карантину, митного контролю і випуску. А також встановлювати митні та імміграційні процедури, що стосуються міжнародної аеронавігації, згідно з практикою, яка час від часу може встановлюватися, як перешкода створенню аеропортів, вільних від виконання митних формальностей [3].

Що стосується сплати мита, то при польотах на територію, з території або через територію іншої договірної держави повітряні судна тимчасово допускаються без сплати мита з урахуванням митних правил цієї держави. Це

звільнення не застосовується до будь-яких вивантажених вантажів, незалежно від їх кількості та найменування, за винятком випадків, передбачених митними правилами даної держави, які можуть вимагати, щоб вони утримувалися під митним наглядом [3].

Відповідно до практичних рекомендацій, у тих міжнародних аеропортах, де виконуються міжнародні польоти повітряних суден авіації загального призначення, державам, що домовляються слід забезпечувати належний рівень служб прикордонного контролю та огляду таких повітряних суден. Договірним державам у співпраці з експлуатантами та адміністрацією аеропортів необхідно прагнути до того, щоб загальна тривалість виконання необхідних формальностей, включаючи заходи авіаційної безпеки, пов'язаних з вильотом або прибуттям, не перевищувала в сукупності 60 хв. для повітряного судна, що підлягає звичайному оформленню, розраховуючи цей час від того моменту, коли член екіпажу доставить повітряне судно в перший пункт оформлення в аеропорту. Але слід відмітити, що "необхідні формальності, пов'язані з вильотом або прибуттям", що підлягають виконанню протягом рекомендованих 60 хв., повинні включати прийняття заходів авіаційної безпеки, і де це доречно, справляння аеропортових та інших зборів і прийняття заходів прикордонного контролю [8].

Заключення та висновки.

При дослідженні вищевикладеного матеріалу, були отримані висновки про те, що митне регулювання питань повітряної діяльності потребує більшої уваги по виявленню та запобіганню проблем, які виникають при здійсненні, як національних так і міжнародних повітряних перевезень. Як показує практика, для цього необхідно підвести належне організаційно-правове підґрунтя адаптації митного законодавства України до вимог європейської інтеграції, запровадити системний підхід до її створення й обслуговування, втілити передовий досвід зарубіжних країн щодо адміністративно-правового захисту громадян у відносинах з органами доходів і зборів України. Зазначені заходи зумовлені необхідністю підвищення рівня правової культури як населення держави, так і правосвідомості працівників органів доходів і зборів мають ґрунтуватися на сучасних наукових розробках, глибокому аналізу минулого вітчизняного й сучасного міжнародного досвіду. Поглиблене вивчення питань взаємовідносин суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності з державною фіскальною службою має забезпечити дотримання прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина в митній сфері при міжнародних повітряних перевезеннях. Отже митні питання при міжнародних повітряних перевезеннях, за своєю природою, як правило, зачіпають інтереси двох або більше держав. А тому для того, щоб дана сфера діяльності отримувала постійний розвиток, держави повинні співпрацювати. Адже, якщо держави почнуть створювати свої власні, законодавчо закріплені правила митного оформлення прольотів через їх територію, то це може привести до певних складнощів або ж взагалі унеможливить здійснення міжнародних повітряних перевезень взагалі. Саме тому, між державами укладаються різного роду договори, в яких встановлюються правила, яких має дотримуватись кожна договірною держава

при здійсненні міжнародних повітряних перевезень. На сьогоднішній час, основу становлять багатосторонні договори про повітряні перевезення. Проте, детального регулювання митних питань, а саме митного контролю та митного оформлення вантажу, багажу та пасажирів, багатосторонні, та двосторонні угоди так само, як і інші угоди про повітряне сполучення з іншими країнами не дають. А тому доцільно було б у відповідних багатосторонніх та двосторонніх угодах, окрім загальних положень детально розкривати питання саме митного контролю під час перетину кордону повітряним транспортом.

Література:

1. Міжнародна Конвенція про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордонах : ООН від 21.10.1982 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_267/card2#Card
2. Митний кодекс України. Верховна Рада України. Редакція від 01.04.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/>
3. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 07 грудня 1944 р. (Чикаго) : Дос ІКАО 7300 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 40. – Ст. 2667.
4. Конвенція про збитки, завдані іноземними повітряними суднами третім особам на поверхні : підписана в Римі 7 жовтня 1952 р. Дос 7364 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1014.3229.0>.
5. Конвенція для уніфікації деяких правил міжнародних повітряних перевезень від 28 травня 1999 р. (Монреаль) // Офіційний вісник України. – 2009. – № 33. – Ст. 1163.
6. Раскалей М. О. Імплементация норм международного воздушного права у внутрішнє право держав : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Раскалей М.О. – К., 2011. – 216 с.
7. Габричидзе Б.Н. Таможенная служба в Российской Федерации / Габричидзе Б.Н., Зобов В.Е. – М.: Юрид. лит., 1993. – 208 с.
8. Приложение 9 к Конвенции о международной гражданской авиации [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://skladzakonov.narod.ru/asmapi/convMGApril.htm#Упрощение%20формальностей#Упрощение%20формальностей>

Стаття відправлена: 19.05.2015 г.

© Раскалей М.О.

ЦИТ: 215- 315

УДК 341

Овчинников С.Н.

КОНТРОЛИРУЕМАЯ ПОСТАВКА КАК ФОРМА МЕЖДУНАРОДНОГО ТАМОЖЕННОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

*Дальневосточный федеральный университет,
Владивосток, Суханова 8, 690950*

Ovchinnikov S.N.

CONTROLLED DELIVERY AS A FORM OF INTERNATIONAL CUSTOMS COOPERATION*Far Eastern Federal University,
Vladivostok, Sukhanova 8, 690950*

Аннотация. В работе рассматривается контролируемая поставка как одна из форм международного таможенного сотрудничества в правоохранительной сфере, прежде всего в борьбе с контрабандой.

Ключевые слова: контролируемая поставка, международное таможенное сотрудничество, международное таможенное право.

Abstract. In this paper we describe the use of controlled delivery as a form of international customs cooperation in the field of law enforcement, particularly in the fight against smuggling.

Key words: controlled delivery, international customs cooperation, international customs law.

Вступление.

Международное таможенное сотрудничество может рассматриваться с различных точек зрения: можно выделить формы, уровни и направления такого сотрудничества. Формы сотрудничества показывают, каким образом осуществляется сотрудничество, в частности, посредством создания различных институциональных образований, международных межгосударственных организаций, или неинституциональным образом, посредством встреч, совещаний и т.п. Уровни позволяют разграничить международное таможенное сотрудничество с точки зрения количества участников: всеобщий, региональный, двусторонний. Направления обрисовывают конкретные области, сферы деятельности, в которых осуществляется международное таможенное сотрудничество [4]. Международное таможенное сотрудничество осуществляется в рамках международного таможенного права. Международное таможенное право выполняет правоохранительную функцию, которая выражается в выявлении и пресечении таможенных правонарушений [5]. Одной из наиболее эффективных форм взаимодействия, используемой в международно-правовом сотрудничестве таможенных органов в правоохранительной сфере, является контролируемая поставка.

Обзор литературы.

Контролируемой поставке как оперативно-розыскной операции, как одной из разновидностей оперативно-розыскных мероприятий посвящена значительная литература, в том числе и применительно к использованию контролируемой поставки в правоохранительной деятельности таможенных органов. В публикациях рассматривается применение контролируемой поставки в случаях контрабанды наркотиков [1], объектов СИТЕС [2], культурных ценностей [3]. Однако, за небольшим исключением [6], международно-правовому регулированию контролируемой поставки не уделяется должного внимания, в лучшем случае упоминаются международно-правовые акты, ее касающиеся.

Основной текст.

Метод контролируемой поставки, используемый таможенными органами, основан на нормах национального и международного права. Суть метода в том, что под надзором таможенных и иных правоохранительных органов допускается вывоз, транзит или ввоз, объектов, являющихся предметом таможенных преступлений, что дает возможность выявить не только перевозчика, но и всех лиц, участвующих в правонарушении. Задачами контролируемой поставки являются установление каналов поступления запрещенных к обороту веществ и предметов, установление отправителей и получателей, установление лиц, совершивших или совершающих преступление, обеспечение доказательств преступной деятельности. Способами осуществления контролируемой поставки являются наблюдение за незаконными перевозками партий культурных ценностей, сопровождаемых курьером (курьерами); слежение за почтовыми отправлениями (письма, бандероли, посылки, в том числе и на подставные адреса), а также за багажом и грузами, перемещаемыми в сопровождении курьеров или под видом других предметов или товаров; наблюдения за несопровождаемыми грузовыми перевозками. На международном уровне контролируемая поставка была разработана в Интерполе как международная система скрытого полицейского контроля за путями следования контрабандных грузов, связанных с наркотиками.

В 1998 г. была принята Конвенция ООН о борьбе против незаконного оборота наркотических средств и психотропных веществ, предусматривающая возможность использования контролируемой поставки. Эта Конвенция определяет контролируемую поставку как метод, при котором допускается вывоз, провоз или ввоз на территорию одной или нескольких стран незаконных или вызывающих подозрение партий наркотических средств, психотропных веществ, веществ или заменяющих их веществ, с ведома и под надзором их компетентных органов с целью выявления лиц, участвующих в совершении правонарушений, признанных таковыми Конвенцией. В соответствии со ст. 11 названной конвенции Стороны, если это позволяют основные принципы их национальных правовых систем, принимают, в рамках своих возможностей, необходимые меры, предусматривающие надлежащее использование контролируемых поставок на международном уровне на основе взаимоприемлемых соглашений или взаимных договоренностей с целью выявления лиц, участвующих в правонарушениях, и их уголовного преследования. Решения об использовании контролируемых поставок принимаются в каждом отдельном случае и могут, при необходимости, учитывать финансовые договоренности и взаимопонимания в отношении осуществления юрисдикции, достигнутые соответствующими Сторонами. Незаконные партии, контролируемые поставки которых осуществляются в соответствии с достигнутыми договоренностями, с согласия соответствующих Сторон могут быть перехвачены и оставлены для дальнейшей перевозки с сохранением или полной или частичной заменой наркотических средств или психотропных веществ.

Аналогичным образом Конвенция ООН против транснациональной организованной преступности 2000 г. определяет контролируруемую поставку как метод, при котором допускается вывоз, провоз или ввоз на территорию одного или нескольких государств незаконных или вызывающих подозрение партий груза с ведома и под надзором их компетентных органов в целях расследования какого-либо преступления и выявления лиц, участвующих в совершении этого преступления. Если в Конвенции 1988 г. контролируемая поставка применялась только к незаконному обороту наркотических средств и психотропных веществ, то Конвенция 2000 г. допускает использование этого метода применительно к любым товарам. С другой стороны, Конвенция 2000 г. применяется лишь к транснациональным преступлениям, признанными серьезными, т.е. наказуемыми лишением свободы на срок не менее четырех лет или более строгой мерой наказания.

Возможность использования контролируемой поставки предусматривается также в региональных и двусторонних международно-правовых актах.

Так, ст. 73 Соглашения о введении в действие Шенгенского соглашения о постепенной отмене контроля на общих границах обязывает предпринять меры, позволяющие осуществлять контролируемую поставку при незаконном перемещении наркотических средств и психотропных веществ. Ст. 12 Конвенции о взаимной помощи по уголовным делам между государствами – членами Европейского союза 2000 г. устанавливает, что государство – член Союза по запросу другого государства – члена Союза разрешает контролируемую поставку на своей территории в соответствии с национальным законодательством, причем контролируемая поставка должна осуществляться в связи с преступлением, служащим основанием для выдачи. Полномочия действовать, руководить и контролировать поставку принадлежат компетентным органам запрашиваемого государства [7].

Основания и порядок проведения контролируемой поставки предусмотрены Модельным законом «Об оперативно-розыскной деятельности» государств – участников СНГ. Согласно ст. 5 Соглашения стран СНГ о сотрудничестве и взаимопомощи в таможенных делах от 15 апреля 1994 г. на основе законодательства Сторон и по взаимному согласованию таможенные службы используют при необходимости метод контролируемых поставок наркотических средств и психотропных веществ с целью выявления лиц, причастных к их незаконному обороту. Стороны могут распространить сферу действия Соглашения и на вещества, которые применяются для производства наркотических средств и психотропных веществ.

Ст. 7 Таможенного кодекса Таможенного союза, регулирующая правоохранительную деятельность таможенных органов, устанавливает, что таможенные органы государств – членов Таможенного союза осуществляют оперативно-розыскную деятельность в целях выявления лиц, подготавливающих, совершающих или совершивших противоправное деяние, признаваемое законодательством этих государств преступлением, производство по которому отнесено к ведению таможенных органов. Одним из таких оперативно-розыскных мероприятий и является контролируемая поставка.

Ст. 11 Соглашения между Правительством Российской Федерации и Правительством Китайской Народной Республики о сотрудничестве и взаимной помощи в таможенных делах 1994 г. определяет направления сотрудничества и взаимопомощи в борьбе с незаконным оборотом наркотических средств и психотропных веществ и предусматривает возможность использования метода контролируемой поставки. В соответствии с названной статьей, "в случае, если Стороны по взаимному согласию примут решение об использовании метода контролируемой поставки с целью выявления лиц, причастных к незаконному обороту наркотических средств и психотропных веществ, таможенные службы Сторон в соответствии с законодательством их государств и в рамках их возможностей и компетенции делают все возможное для сотрудничества в их действиях в этом отношении." Соглашение между Правительством Российской Федерации и Правительством Республики Перу о сотрудничестве и взаимной помощи в таможенных делах 2011 г. посвятило методу контролируемой поставки отдельную статью, и в этом соглашении контролируемая поставка распространяется на все товары, являющиеся предметом незаконного оборота.

Заключение и выводы.

Контролируемая поставка является одной из наиболее эффективных форм взаимодействия, используемой в международно-правовом сотрудничестве таможенных органов в правоохранительной сфере. Международно-правовые акты, регулирующие контролируемую поставку, различаются в зависимости от вида незаконно перемещаемых объектов: чаще всего речь идет о наркотических средствах и психотропных веществах, но контролируемая поставка может распространяться и на все товары, являющиеся предметом незаконного оборота. Возможность применения контролируемой поставки зависит и от вида правонарушения: она может распространяться только на серьезные транснациональные преступления, преступления, служащие основанием для выдачи или на любые преступления. Представляется желательным снять указанные ограничения, что расширит возможности использования рассматриваемого оперативно-розыскного мероприятия в международной борьбе с нарушениями таможенных правил.

Литература:

1. Григорян Н.В. Особенности организации оперативно-розыскного мероприятия - контролируемой поставки в борьбе с контрабандой наркотиков // Российский следователь. 2011. N 11. С. 32 - 36.
2. Липин, Е.В. Правовое и организационное обеспечение оперативно-розыскной деятельности таможенных органов Российской Федерации в борьбе с контрабандой объектов СИТЕС : учеб. пособие / Е.В. Липин, С.Н. Ляпустин, Н.Е. Симонов.— М. : РИО РТА, 2010.
3. Мартыненко И. Проблема унификации законодательства о борьбе с контрабандой культурных ценностей в условиях создания Таможенного союза России, Беларуси и Казахстана // Специализированный ежемесячный журнал «ЮРИСТ». 2011. № 10.
4. Овчинников С.Н. Международно-правовые аспекты таможенной

политики // Правовая политика и правовая жизнь. 2013. № 2. С. 91-95.

5. Овчинников С.Н. Охранительная функция международного таможенного права // Сборник научных трудов SWorld. 2014. Том 22, вып. 3 (36). С. 39-42.

6. Шевораков А.Н. Некоторые международно-правовые положения контролируемой поставки // Оперативник (сыщик). 2005. № 1. С. 30-32.

7. Legal aspects of controlled deliveries. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.emcdda.europa.eu/html.cfm/index44352EN.html>

Статья отправлена: 15.06.2015 г.

© Овчинников С.Н.

ЦИТ: 215- 130

Кошкидько Т.Г.

ПРИРОДА ПОНЯТИЯ "ПРИБРЕТАТЕЛЬНАЯ ДАВНОСТЬ"

*Северо-Кавказский федеральный университет,
Ставрополь, Ленина 267, 355003*

Koshkidko T.G.

ON LEGAL NATURE OF THE CONCEPT "ACQUISITIVE PRESCRIPTION"

*North-Caucasus Federal Universit,
Stavropol, Lenina 267, 355003*

Аннотация. В работе рассматривается место приобретательной давности в системе гражданского права, системе юридических фактов, рассматривается вопрос относительно характера способа применения права собственности по приобретательной давности.

Ключевые слова: владение, приобретательная давность, право собственности.

Abstract. In this paper we describe the place of prescription in civil law system, the system of legal facts, the issue about the nature of the mode of application of ownership by acquisitive prescription

Key words: possession, acquisitive prescription, ownership.

Вступление.

Приобретательная давность необходима для достижения нормального функционирования гражданского оборота. Приобретательная давность разрешает неопределенность отношений в случае образования разрыва между владением-фактом и владением-правом. Институт давностного владения существует со времен римского права и нашел отражение в законодательстве большинства развитых стран.

Обзор литературы.

Понятие "приобретательная давность" было рассмотрено в работах известнейших дореволюционных цивилистов, таких как Д.И. Мейер "Русское гражданское право" (1902 г.), П.В.Попович "Приобретательная давность по русскому и остзейскому гражданскому праву, равно по проекту Гражданского уложения" (1913 г.) и др.

В Гражданском кодексе Российской Федерации в статье 234 закреплено понятие приобретательной давности, согласно которому, лицо - гражданин или юридическое лицо, - не являющееся собственником имущества, но добросовестно, открыто и непрерывно владеющее как своим собственным недвижимым имуществом в течение пятнадцати лет либо иным имуществом в течение пяти лет, приобретает право собственности на это имущество (приобретательная давность).¹

Определяя место приобретательной давности в системе гражданского права отметим, что право собственности является самостоятельным институтом гражданского права. Тогда логично было бы предположить, что приобретательная давность есть субинститут гражданского права.

Однако, в науке гражданского права под институтом права понимается сравнительно небольшая, устойчивая группа правовых норм, регулирующих определённую разновидность общественных отношений.²

Нормы гражданского законодательства о приобретательной давности регулируют любые общественные отношения, возникающие по поводу приобретения права собственности по давности владения. Из данного умозаключения следует, что приобретательная давность - это самостоятельный институт гражданского права.

Кроме того, считаем возможным рассматривать приобретательную давность как видовое понятие комплексного межотраслевого института «давность», включающего в себя: 1) субъект права, 2) объект давностного срока, 3) срок, имеющие юридическое значение; 4) юридические последствия.

Давностный владелец (узукапиент) не обладает субъективными вещными правами, в отличие от субъективных прав собственника, титульного владельца или субъекта ограниченных вещных прав, так как давностное владение по своей природе не является вещным правом. Таким образом и защищать свое владение узукапиент может от любых лиц, за исключением вышеперечисленных. Защита вещных прав происходит в рамках петиторного процесса, тогда как защита давностного владения осуществляется в посессорном порядке.

Интересной является точка зрения Д.И. Мейер относительно характера способа приобретения права собственности по приобретательной давности. Так, по его мнению, при давностном владении право собственности «от одного лица-собственника переходит к другому – давностному владельцу точно так же, как переходит право собственности от одного лица к другому на основании какой-либо сделки».³ Он отмечал, что давность владения является именно производным, а не первоначальным способом приобретения права, по той причине, что первоначальным способом приобретения права собственности давность можно было признать если бы с момента прекращения права

¹ "Гражданский кодекс Российской Федерации (часть первая)" от 30.11.1994 N 51-ФЗ// "Российская газета", N 145, 30.07.1997.

² Матузов Н.И., Малько А.В. Теория государства и права, 2-е издание. М.: Юристъ. -2005. – 541 с.

³ Мейер Д.И. Русское гражданское право: По исправленному и дополненному 8-му изданию, 1902/ под ред. Е.А. Суханова. - 3-е издание. - М.: «Статут», - 2003. -831 с.

собственности на вещь у хозяина и до момента приобретения этого права у узукапиента существовал такой промежуток времени, в котором вещь не принадлежала бы никому, но такого промежутка в действительности нет, так как до последнего момента давностного срока вещь, состоящая в давностном владении, считается имеющей хозяина.

Однако тот факт, что между правом бывшего собственника и правом, возникшим у давностного владельца, отсутствует временной промежуток, еще не является достаточным основанием, чтобы относить давность владения к производному способу приобретения права собственности, как к нему не относится военная добыча, находка и другие ситуации, в которых временной разрыв также отсутствует.

Говоря о приобретательной давности как о производном способе права собственности известный русский цивилист П.В. Попович отмечает, что основанием usucapio является сделка, в которой собственник выражает волю на отчуждение, а узукапиент на приобретение.⁴

Таким образом, по мнению П.В. Попович наличие воли собственника на отчуждение своей вещи, когда тот не препятствует, не защищает свое имущество от третьего лица (узукапиента), тем самым признавая право собственности за последним, говорит о производном характере приобретательной давности.

Исследовав приведенные выше точки зрения, мы приходим к заключению, что приобретение права собственности по давности владения нельзя ставить в зависимость от права бывшего собственника, так как в данном случае не происходит перехода права собственности, ведь оно возникает вновь у давностного владельца в результате его собственного активного поведения. Следовательно, приобретательная давность однозначно является не производным, а первоначальным способом (основанием) приобретения права собственности.

Определяя место приобретательной давности в системе юридических фактов, следует отметить, что юридические факты по определению Е.А. Суханова есть «факты реальной действительности, с которыми действующие законы и иные правовые акты связывают возникновение, изменение или прекращение гражданских прав и обязанностей, т.е. правоотношений».⁵

Юридические факты принято делить на действия (полностью зависят от воли человека) и события (не зависят от воли человека). В основе действия (владения) без сомнения лежит волевое желание узукапиента, что говорит о том, что к юридическим событиям приобретательная давность не относится, как и не относится ни к правонарушениям, ни к юридическим актам (действиям органов государственной власти или сделки).

Таким образом, остаются только юридические поступки, под которым в

⁴ Попович П.В. Приобретательная давность по русскому и остзейскому гражданскому праву, равно по проекту Гражданского уложения. - Варшава: Типография Варшавского учебного округа. - 1913. -252 с.[электронный ресурс]//www.lawlibrary.ru/

⁵ Гражданское право Общая часть: Учебник: в 4 т. /под ред. Е.А. Суханова. - 3-е издание. Т.1. - М.: Волтерс Клувер. - 2008. -736 с.

теории права понимают правомерные действия субъектов, с которыми закон связывает определенные юридические последствия независимо от того, была ли у субъектов цель достижения того или иного правового результата.

Давностное владение тоже состоит из совокупности взаимосвязанных действий, правовым последствием которых является приобретение права собственности, которое, однако, наступает только по истечении срока такой деятельности, тогда как каждое действие, составляющее поступок, предполагает определенные правовые последствия. Таким образом, следует согласиться с мнением Н.А. Шадринной, что давностное владение отличается и от тех действий, которые принято рассматривать в качестве юридических поступков.⁶

Помимо юридических поступков и событий в литературе ряд авторов (К.А. Стальгевич, О.С. Иоффе) к юридическим фактам добавляют такую категорию как состояния. Если рассматривать факты-состояния с точки зрения О.С. Иоффе, самой удачной на наш взгляд, который относил к ним гражданство как состояние, также брак и прохождение военной службы, давностное владение хоть и является по сути состоянием, все же не соответствует предложенным в литературе определениям факта-состояния.

Заключение и выводы.

Исходя из вышесказанного, следует отметить, что в существующей на настоящий момент классификации юридических фактов давностному владению место не определено. Поэтому вопрос о его правовой природе остается неразрешенным.

Таким образом, не отрицая, что владение - юридическое состояние, вызывающее правовые последствия по истечении определенного срока, считаем, что все же по своей правовой природе владение ближе к юридическому поступку, так как и то, и другое - правовые последствия независимо от направленности воли субъекта.

Литература:

1. "Гражданский кодекс Российской Федерации (часть первая)" от 30.11.1994 N 51-ФЗ// "Российская газета", N 145, 30.07.1997.
2. Матузов Н.И., Малько А.В. Теория государства и права, 2-е издание. М.: Юристъ. -2005. – 541 с.
3. Мейер Д.И. Русское гражданское право: По исправленному и дополненному 8-му изданию, 1902/ под ред. Е.А. Суханова. - 3-е издание. - М.: «Статут», - 2003. -831 с.
4. Попович П.В. Приобретательная давность по русскому и остзейскому гражданскому праву, равно по проекту Гражданского уложения. - Варшава: Типография Варшавского учебного округа. – 1913. -252 с.[электронный ресурс]//www.lawlibrary.ru/
5. Суханов Е.А. Гражданское право Общая часть: Учебник: в 4 т. /под ред.

⁶ Шадринна Н.А. К вопросу о понятии и значении приобретательной давности / Н.А. Шадринна // «Статут», 2008 [электронный ресурс]. Доступ из справочно-правовой системы «КонсультантПлюс»

Е.А. Суханова. - 3-е издание. Т.1. - М.: Волтерс Клувер. - 2008. -736 с.

Научный руководитель: д.ю.н., проф. Медведев С.Н.

Статья отправлена: 28.05.2015 г.

© Кошкидько Т.Г.

ЦИТ: 215- 106

УДК 004.2

Шелеп Т.В., Секунова Ю.В

ПОЛІТОЛОГІЯ ТА ЇЇ СКЛАДОВА ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Героїв Оборони, 15, Київ, 03041

Shelep T. W., Syekunova J. W.

POLITICS AND ITS CONSTITUENT POLITICAL PSYCHOLOGY

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Heroiv Oborony, 15, Kiev, 03041

Анотація: В роботі розглядається тема політичної психології та свідомості, що саме відповідає за політичну поведінку окремих суб'єктів та суспільства у цілому.

Ключові слова: Політична психологія, політична поведінка, політика, політична свідомість.

Abstract. In this paper we describe the use of the problem of political psychology and consciousness that is responsible for the political behavior of individual actors and society in general.

Key words: Political psychology, political behavior, politics, political consciousness.

Вступ

Політична психологія як наукова дисципліна зародилася на рубежі науки про політику, з одного боку, і психології, насамперед соціальної — з іншого. Цей процес був надто тривалий, тому не одразу склалося усвідомлення того, що людина є соціальною істотою і в суспільній, громадській діяльності багато залежить безпосередньо від неї, її складу характеру, індивідуальних особливостей.

Огляд літератури

Спершу людину мислителі розглядали як єдине ціле з Космосом (Сократ), потім почали замислюватися і визначати її загальні особливості (Платон), а ще згодом утвердилися в переконанні, що людину відрізняють від тварини передусім її розумність, наявність почуттів (Аристотель). Отже, людина дістала найменування істоти політичної — homo politicus [1].

Доволі часто політику вважають пов'язаною виключно з політичними структурами і залежною від них, але це поняття помилкове. Діапазон дії політики та її взаємодії із численними суб'єктами надто широкий та складний. Політику творять і реалізують люди. При цьому у своїй діяльності, поведінці вони керуються певними уявленнями мотивами, цілями, настроями та емоціями. Виходячи з цього політика загалом, як і окремі політичні події та

явища, значною мірою залежить від природи, психіки конкретних людей. І якщо це так, то досліджувати політику, її прояви та результати доцільно саме через дослідження людей, переважно їхнього психологічного стану. Стосовно політичної теорії це означає, що неможливо пояснити певну форму політичної поведінки (реакції) тільки як результат безпосереднього впливу економічних, політичних та інших факторів. Стимули, що скеровують поведінку особистості, можуть бути одні й ті самі, але поведінка людей різною. Тому всі форми відображення політики у психіці людей опосередковані їх діяльністю, умовами життя, особистими цілями [2].

Сучасними вченими політична психологія розуміється наука про закономірності, механізми, умови і чинники прояву політики як соціально-психологічного феномену [3].

З нашої точки зору важливо проаналізувати основне поняття в політичній психології – політичну свідомість. Тому багато фахівців політичну психологію визначають як систему проявів суспільної психології (тобто свідомості), які виражають ставлення людей до політичної системи, спрямовують і характеризують їхню поведінку в політичній життєдіяльності суспільства [4].

У кожному суспільстві є носії політичної свідомості. Домінуюче значення в політиці, політичних процесах, а тому і у політичній психології мають основні типи політичної свідомості: тоталітарна, авторитарна, демократична, анархічна.

Багато фахівців з проблем засобів масової інформації, зв'язків з громадськістю стверджують, що політична психологія дає можливість пізнати внутрішні аспекти політичного портрета лідера і виборця, мотиви якими вони керуються приймаючи певні рішення, реалізуючи власні дії.

Отже, політична психологія — це галузь психології, яка вивчає психологічні компоненти (настрої, думки, почуття, ціннісні орієнтації тощо) політичної життєдіяльності суспільства, що формуються і виявляються на рівні політичної свідомості націй, класів, соціальних груп, урядів, індивідів і реалізуються в їхніх конкретних політичних діях [5].

Сучасний український політолог В. Бебик слушно наголошує, що політична психологія складається зі свідомих та позасвідомих елементів і тому поєднує логіку соціальної взаємодії з логікою інстинктів, рефлексивність (свідоме відображення дійсності) та рефлекторність (безсвідому форму мислення) [6]. При цьому доцільно зауважити, що в такому ракурсі політична психологія як наукова дисципліна, складне суспільне явище надто малодосліджена, особливо у країнах пострадянського простору.

Варто розглянути у цьому ракурсі і таке поняття як політична поведінка. Вона являє собою сукупність реакцій соціальних суб'єктів (осіб, груп, спільнот) на певні форми, засоби і напрямки функціонування політичної системи. Застосування в політології терміну «політична поведінка» разом із поняттями «політична участь», «політична дія, діяльність» обумовлено тим, що слід відокремити дії суб'єктів політики, які базуються на свідомому раціональному ґрунті, від ірраціональних форм політичної активності, або таких актів поведінки, що є частково чи цілком неусвідомленими [7].

Типи та форми політичної поведінки. Виокремлюють два основних типи політичної поведінки: закритий і відкритий [8].

Для закритого типу характерна політична бездіяльність, або так звана нульова політична активність. Її причиною є те, що окремі люди реально не можуть займатися політичною діяльністю, не мають для цього відповідних можливостей.

Для відкритого типу властива здебільшого вмотивована, цілеспрямована, раціональна, відповідно психологічно й емоційно зумовлена політична діяльність.

Основною ознакою розумової політичної поведінки є цілеспрямованість. Її забезпечують за рахунок усіляких програм, ідеологічних схем, концепцій, акцій, кампаній тощо.

Політична поведінка, як і соціальна поведінка людей, груп, спільнот, може швидко видозмінюватися залежно від того, як змінюються їхні цінності, інтереси, вік, сфера діяльності, соціальні відносини у суспільстві і навіть соціальна система самого суспільства. Тобто стабільність політичної поведінки - явище досить умовне, рухливе, змінне.

Без політичної поведінки суб'єктів немає політики, не може бути політичних відносин і політичної діяльності.

У політичній діяльності виокремлюють кілька типів політичної поведінки людини: конформізм, політичну індиферентність, політичний активізм.

Конформізм пов'язаний з орієнтацією на чужу думку, погляд, підтримку будь-якої позиції. Така поведінка є відповідним пристосуванням, політичною лояльністю, позицією типу «як усі, так і я». Людей з такою політичною позицією активно використовують політики-маніпулятори, авантюристи, всі, хто у своїй діяльності вдається до дешевого популізму.

Індиферентність — байдуже ставлення до політики, відчуженість від неї. Люди цього типу вважають, що їх участь у політиці безперспективна, непотрібна, бо вона, мовляв, мало що або й нічого не дасть.

Політичний активізм притаманний тим, кого реальний стан не лише в політиці, а й у суспільстві загалом абсолютно не влаштовує. Люди з таким типом політичної поведінки активно залучаються до політичного, суспільного життя, глибоко переконані, що саме завдяки їх особистій участі стан справ у суспільстві зміниться на краще. Саме з таких громадян формуються справжні політичні лідери: традиційні («як робили до нас, так робимо і ми»); легальні, або бюрократичні (лідерство посади, а не реальних дій); харизматичні (лідерство, як кажуть, від Бога, як історична необхідність).

Важливим стимулом для політичної діяльності будь-якого суб'єкта політичного процесу, починаючи з окремої особи, є політичні ідеї, ідеали, якими такий суб'єкт керується, або навпаки — заперечує, протестує проти їх існування, сповідування іншими.

Політичні ідеї, які засвоює людина, з часом перетворюються, становлять певну систему переконань людини, спонукають її до дій з метою досягнення зумовленої цими ідеями мети. Така мета не обов'язково повинна узгоджуватися з цілями інших людей, нації, народу. Іноді вона буває навіть і діаметрально їм

протилежною, що позбавляє націю, народ можливості об'єднатися з метою вирішення загальних проблем і завдань.

Залежно від характеру поведінки учасників політичного процесу поділяють на лідерів, активістів, послідовників, лідерів громадської думки тощо.

Висновки

Отже, можна вважати, що політика відіграє у житті суспільства не тільки певну управлінську роль. Доведено, що людина за своєю природою – істота політична, поведінка якої у даній сфері зумовлюється певними поглядами і переконаннями, а якщо у індивіда присутні ще й певні якості, то він має повну змогу реалізовувати свої переконання на рівні упорядкування суспільного життя.

Література

1. Бебик В. М. Політологія: теорія, методологія, практика: Підручник. – К. : МАУП, 1997.
2. Боднара Под ред. А. Основы политологии (наука о политике): Учеб. для вузов [Книга]. - Киев : "Поиск", 1991.
3. Головатий М. Ф. Політична психологія [Книга]. - Київ : Міжрегіональна академія управління персоналом, 2006.
4. Под общ. ред. А. А. Деркача В. И. Жукова, Л. Г. Лаптева Политическая психология: Учеб. пособие для вузов [Книга]. - Москва : "Академический Проект, Екатеринбург : Деловая книга", 2001.
5. Под общ. ред. А. В. Петровского М. Г. Ярошевского. Психология: Словарь [Книга]. - Москва : "Политиздат", 1990.
6. Уклад. В. І. Астахова В. І. Даниленка, А. І. Панов та ін. Словник соціологічних і політологічних термінів [Книга]. - Київ : "Вища школа", 1993.
7. Щёкин Г. В. Основы психологических знаний: Учеб. пособие 3-е изд., стереотип. [Книга]. - Киев : Межрегиональная академия управления персоналом, 1999.
8. Ю. М. Розенфельд Л. М. Герасіна, Н. П. Осипова, М. І. Панов, О. М. Сахань, О. В. Ставицька Політологія: підручник [Книга]. - Харків : "Право", 2001.

Науковий керівник: к.і.н. Секунова Ю.В.

Стаття відправлена 20.05.2015р

© Шелеп Т.В.

ЦИТ: 215- 055

Дигодюк І.О., Секунова Ю.В.

РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

*Національний університет біоресурсів та природокористування України
Київ, Героїв Оборони 15, 03041*

Dygodziuk I.O., Siekunova Yu.V.

DEVELOPMENT OF CIVIL SOCIETY IN MODERN UKRAINE
National University of Life and Environmental of Ukraine
Kiev, Heroyiv Oborony 15, 03041

Анотація. В даній роботі розглядаються поняття, ознаки та етапи розвитку громадянського суспільства в сучасній Україні. Розкрито суть громадянського суспільства. Охарактеризовано поняття «громадянське суспільство» в контексті світу в цілому та на прикладі сучасної України, а також визначено головні ознаки громадянського суспільства в демократичній державі. Обґрунтовано ряд завдань для підвищення рівня громадянського суспільства в сучасній Україні. Дійшли до висновків, що розвиток громадянського суспільства в сучасній Україні необхідний для затвердження демократії. Зв'язок між громадянським суспільством і державою проявляється через права і свободи людини та громадянина. Громадянське суспільство є найвищим рівнем суспільства демократичної держави.

Ключові слова: громадянське суспільство, демократична держава, права та свободи людини і громадянина, громадянська свідомість, політична свідомість.

Abstract. This paper deals with concept, characteristics and phases of a development of civil society in modern Ukraine. There is the essence of civil society. We characterize concept "civil society" in the contexts of the world in whole and on the example of modern Ukraine. Also we characterized the main features of civil society in a democracy. This paper includes a number of the tasks to improve civil society in modern Ukraine. Consequently, the development civil society is required for approval of the democracy in modern Ukraine. The relationship between civil society and the state demonstrate through the rights and freedoms of man and citizen. The civil society is the highest level of the democratic state.

Key words: civil society, democracy, the rights and freedoms of man and citizen, civil consciousness, political consciousness.

Вступ.

Поява громадянського суспільства ототожнюється з виникненням громадянина як індивіда, який усвідомлює себе таким, що відповідає за свої дії перед суспільством та наділеним певними правами і свободами. Згадки про громадянське суспільство виникли ще з античних часів. Сучасному розуміння громадянського суспільства присвячені праці не лише великих закордонних мислителів, а й вітчизняних вчених таких наук, як політологія, соціологія, історія, філософія.

Огляд літератури.

Суть і поняття громадянського суспільства розглядалися в роботах таких авторів як, Цокур Є., Щедрова Г.П., Барановський Ф.В., Новакова О.В. та ін..

Основний текст.

Існують різні тлумачення поняття «громадянське суспільство». На наш погляд, громадянське суспільство – це один з елементів демократичної держави, що являє собою систему соціальних відносин та структур, пов'язаних

з культурними, релігійними, економічними, що не регулюються державою і створюють своєрідний простір для взаємодії самостійних, індивідуальних членів суспільства, реалізуючи власні приватні інтереси та здійснюючи особистий вибір громадянського стану.

Громадянське суспільство в Україні формувалося протягом багатьох століть. Ми вважаємо, що існує декілька пояснень повільному процесу встановлення громадянського суспільства. Одна з них полягає у тому, що населення не усвідомлює важливість реформ для встановлення соціальної та правової демократичної держави. Інша полягає у неготовності жити в новій державі, тяжінні до старих стереотипів.

Слід зазначити, що основними характерними рисами громадянського суспільства, на наш погляд, є такі:

- розподіл компетенції держави і суспільства;
- плюралізм та демократія;
- свобода слова та засобів масової інформації;
- переважаюча роль прав і свобод людини та громадянина над інтересами держави;
- свобода особистості та її участь в усіх сферах держави, в тому числі в політичному житті.

Необхідно зауважити, що відповідно до головного документу держави Конституції України Україна являється суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою [1].

У 2012 році Президент України видав указ «Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації». З метою створення сприятливих умов для подальшого розвитку в Україні громадянського суспільства, запровадження ефективного механізму взаємодії його інститутів з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на засадах партнерства і взаємної відповідальності, забезпечення здійснення та захисту прав і свобод людини і громадянина, керуючись частиною третьою статті 106 Конституції України [2].

В демократичній державі розуміння громадянського суспільства повинно виходити аж за рамки самого громадянського суспільства та його інституцій як такого стану суспільства, в якому вільно реалізуються основоположні права і свободи людини і громадянина через різноманітні форми публічної громадської активності та самоорганізації [3].

Оцінюючи громадянське суспільство в сучасній Україні, варто відмітити важливість страйків, громадських акцій, демонстрацій, протестів у формуванні політичної та громадської свідомості. Після революції 2004 р. зменшилася активність населення у громадському житті у зв'язку з недовірою до влади. Однак частина суспільства, що усвідомлювала необхідність демократичних реформ, намагалася діяти, вступаючи у політичні партії, приймаючи участь у демонстраціях та страйках, висловлюючи свої власні переконання та думки публічно або через засоби масової інформації. У зв'язку з подіями 2013-2015 рр можемо стверджувати, що суспільство характеризувала очевидна згуртованість, масові акції та протести починають набувати громадянами більш свідомих дій.

У цей період спостерігалось протиріччя між громадянським суспільством та державою в особі влади, що спричинило обурення серед населення, спалах масових протестів та демонстрацій, що в свою чергу призвели до революції в державі, внаслідок якої була змінена влада шляхом демократичних виборів.

Для покращення розвитку громадянського суспільства в сучасній Україні потрібно виконати і удосконалити ряд завдань, серед яких назвемо ті, що, на нашу думку, є найбільш раціональними і необхідними:

- виховання патріотизму, підґрунтям якого є повага до національної історичної та культурної спадщини;
- підвищення соціальної та політичної активності громадян;
- створення більше гарантій прав і свобод, не забуваючи про справедливе управління;
- максимальна відкритість і прозорість суспільства та влади;
- створення сприятливих умов для утворення та функціонування інститутів громадянського суспільства;
- удосконалення громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування.

Важливо зауважити, що держава та громадянське суспільство зацікавлене в співпраці та взаємодії між собою. Держава завдяки такому суспільству може удосконалити функціонування моделі демократії, поліпшити соціальні та політичні відносини у державі, довести до вищого рівня структуру управління, створити умови для багатоманіття суспільних інтересів.

На наш погляд, розвиток громадянського суспільства має формуватися на європейських стандартах захисту прав та свобод людини та громадянина, особливо на основі відкритості, прозорості, доброчесності інститутів влади. Для прискорення процесу удосконалення варто піти шляхом поєднання українського та європейського досвіду і традицій.

Висновки.

Отже, із вищезазначеного можна зробити висновок, що громадянське суспільство в сучасній Україні необхідне для затвердження демократії. Якщо воно краще розвинене, то і громадянам легше захищати та відстоювати свої права, свободи та інтереси, самореалізовуватися в різноманітних сферах громадського та політичного життя, користуватися благами демократії, розкрити потенціал власної системи управління. Зв'язок громадянського суспільства й держави проявляється й через права і свободи особи. Права і свободи є найголовнішою ланкою, яка з'єднує громадянське суспільство й державу: завдяки наявності у громадян політичних прав вони підпорядковують державу своєму впливові та здійснюють контроль над нею.

Література:

1. Конституція України: прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.
2. Указ Президента України «Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації» від 24.03.2012 № 212/2012

3. Цокур Є. Етапи становлення громадянського суспільства в Україні в контексті забезпечення легітимності політичної влади / Політичний менеджмент. – 2009. – №3. – С.129-136.

4. Щедрова Г.П., Барановський Ф.В., Новакова О.В. та ін. Основи політології. – Луганськ: вид-во СЧУ ім. В. Даля, 2005. – С.170

Науковий керівник: к.і.н., доцент Секунова Ю. В.

Стаття відправлена: 09.05.2015 р.

© Дигодюк І.О.

ЦИТ: 215- 104

УДК 323.2

Фартушняк С.Ю.

АМЕРИКАНСКИЙ ФАКТОР «АРАБСКОЙ ВЕСНЫ»

*Международная академия бизнеса и управления Крымский филиал
Евпатория, ул. Фрунзе 26-28, 297412*

Fartushnyak S.Y.

AMERICAN FACTOR OF “ARAB UPRISING”

*International Academy of Business and Management Crimean Branch
Evpatoria, Frunze 26-28, 297412*

Аннотация. В работе рассматривается влияние демократических институтов США на революционные действия в период «Арабской весны».

Ключевые слова: революция, демократия, США, арабские страны.

Abstract. In this paper the influence of the USA democratic institutes on revolution activities during the “Arab Uprising” is described.

Key words: revolution, democracy, the USA, Arab countries.

Вступление. С декабря 2010 г. в Арабском мире начались события, которые арабские комментаторы назвали цветными или «майданными» революциями (араб. «майдан» – площадь). Эти революции ввели Арабский мир в состояние нарастающей турбулентности [2].

Обзор литературы. Проблеме арабских революций уделяет внимание достаточно большое количество авторов, основными из них являются Ахметов В., Кулагина Л., Ивановский А., Игнатенко А., Массад Дж. и др.

Основной текст. Началу революций послужили волнения в Тунисе, в результате которых свергнут президент З.Бен Али. Эту революцию назвали Жасминовой или Твиттерной. Толчком к началу массовых выступлений послужило публичное самоожжение 17 декабря 2010 г. уличного торговца в Сиди-Бузид М.Буазизи, чьи товары были конфискованы властями. Предполагается, это был способ вымогательства взятки. Публичное самоожжение инициировало ряд подобных инцидентов среди людей, оказавшихся в схожих ситуациях, причем похороны часто превращались в демонстрации протеста. Далее протестные волнения в той или иной степени захватили ряд других арабских стран: Сирию, Ливию, Египет, Йемен, в меньшей степени – Катар, Саудовскую Аравию, Оман.

Алгоритм разворачивающихся событий позволяет выделить общие черты

революций: действия демонстрантов координируются через Интернет («Твиттер», соцсети, электронную почту и др.); демонстранты не принимают уступок от действующей власти и требуют ее полной смены; основная причина беспорядков – социальные проблемы (рост цен, безработица, слабое социальное обеспечение); для усиления воздействия на толпу совершаются самосожжения в качестве протеста против действий властей; нет четких лидеров и организаторов беспорядков, люди самоорганизуются; происходит передача власти временным органам (в том числе военным) с последующим назначением выборов и очередным витком политической борьбы.

Таким образом, на развитие революционной ситуации повлиял ряд внутренних факторов: демографические особенности арабских стран; конфликтный этнический и религиозный состав Арабского мира, внутриисламские противоречия; низкий уровень экономического и социального развития; власть геронтократических кланов; внутрорегиональная конкуренция на внутри и внерегиональных площадках и др. Однако «режиссером» и «сценаристом» произошедших событий, безусловно, выступил внешний актер в лице Соединенных Штатов во взаимодействии с коалиционными союзниками (странами ЕС и Израилем).

По словам эксперта по стратегии «новых войн» и «нового оружия» С.Гардинера проектные направления – это не просто исследовательские инициативы Пентагона, а ядро стратегического соглашения между правительствами США и Великобритании о средствах и способах перевода военных конфликтов в информационную среду и головы людей [3]. Можно утверждать, что достигнутые результаты проходят успешную апробацию, о которой свидетельствуют события «арабской весны».

В США функционирует широкая сеть институтов, организаций и фондов по содействию и координации продвижения и распространения демократии во всем мире. За общими лозунгами содействия развитию науки, культуры, образования стоят реальные механизмы ликвидации независимого, непроамериканского режима и замену его на марионеточную модель управления обществом под патронатом наставника в лице США.

Организации, занимающиеся подготовкой кадров для осуществления переворотов, действуют как общественные организации, а на самом деле получают государственное финансирование со стороны США.

Эти организации, официально позиционирующие себя как неприбыльные неправительственные организации, выступают за соблюдение «прав человека». Однако в действительности они финансируются правительством США для «подготовки почвы», вербовки кадров и, в последствии, проведения подрывной работы на территории стран, имеющих сложности с продвижением норм демократии и реализации демократических прав и свобод граждан. Эти не прямые методы воздействия и контроля не умаляют официальную военно-экономическую помощь «нуждающимся» странам. Отличительной чертой американской внешней политики является применение методов двойной игры, разделяя все страны на «своих» проамериканских, марионеточных и «чужих» независимых, враждебных,

создающих угрозу гегемонии.

Финансирование «содействия демократии» осуществляется не только посредством финансируемых из бюджета американских фондов. Частные структуры, имеющие широкую разветвленную сеть представительств за рубежом, заявляющие о своей полной автономности и независимости от государственных поступлений, имеют огромный потенциал воздействия и на деле вовсе не «функционируют за счет собственных ресурсов».

Наиболее результативно в сфере «экспорта демократии» работают: «Международный центр ненасильственного противодействия» (International Centre on Nonviolent Conflict – ICNC); «Институт Альберта Эйнштейна» (Albert Einstein Institution – AEI); «Фонд Форда» (Ford Foundation); «Институт открытого общества» (Open Society Institute and Soros Foundation Network); сеть представительств «Фонда Сороса».

Согласно официальным заявлениям руководства, финансирование этих организаций осуществляется за счет спонсорской помощи от частных организаций и лиц. Однако на практике используется сложная схема негласных поступлений финансовых средств из государственного бюджета через промышленные корпорации, выполняющие заказы по государственным контрактам [5].

Важнейшие задачи по «экспорту демократии» решаются привлекаемыми профессионалами высокого класса. Не случайно именно в вышеперечисленных фондах обосновались бывшие государственные служащие, руководители спецслужб и департаментов, имеющие большой авторитет и опыт, обладающие наработанными личными связями в федеральных структурах, деловых кругах, корпорациях ВПК, силовом и разведывательном блоке. Кроме оказания консультационно-административных услуг и квалифицированной помощи, их умение оперативно решать задачи и на уровне личных связей организовывать взаимодействие, что резко повышает эффективность использования финансов в «поддержке демократических процессов» за рубежом.

Особенностью таких организаций, которые формально не подчинены государственным органам США, является более агрессивное вмешательство во внутривнутриполитические процессы за рубежом, практически до предельно допустимой формы, допустимой властями и спецслужбами страны пребывания.

С 3 по 5 декабря 2008 г. в Нью-Йорке проходил семинар с участием «Фейсбук», «Гугл», «Ютьюб», «МТВ», «Хаукаст», юридического факультета Колумбийского университета, госдепартамента США и организации «Аксесс 360 медиа», где лидеры 17 организаций из 15 стран мира под руководством экспертов в области сетевых технологий отработывали практические приемы использования сетевых ресурсов с целью приобретения молодежью с использованием самых современных сетевых приемов навыков борьбы с насилием и угнетением [5].

Итогом этого «семинара молодежи» была разработка методического пособия «Создание общественных движений за изменение: полевой устав» [Creating Grassroots Movements for Change: A Field Manual]. Показательны названия практических занятий: «Как создать транснациональные

общественные движения с использованием новых технологий», «Как использовать новые мобильные технологии», «Как обеспечить безопасность группы». Основатель молодежного движения, принявшего активное участие в событиях в Египте Башем Фатхи говорит: «Мы научились, как организовывать и развивать коалиции. Это нам помогло во время революции». Энцар Кадхи, лидер молодежного оппозиционного движения в Йемене, получила подготовку в Йемене с участием американских инструкторов [5].

Финансирование и подготовку в рамках программ Международного института республиканской партии, Национального института демократической партии и «Freedom House» получили «молодежное движение 6 апреля» в Египте, бахрейнский «центр по правам человека», молодежное оппозиционное движение в Йемене.

22 июня 2011г. Национальный фонд поддержки демократии представил ежегодные премии демократии народу Туниса и Египта в честь своей борьбы установление демократии в их странах. Награду получил Жамель Беттайеб из Туниса и сестра Захра Саида из Египта. Оба получателя имеют очень личные связи с продолжающейся борьбы в регионе. Джамель Беттайеб – активист, преподаватель и профсоюзный работник – из тунисского города Сиди-Бузид, где Мохамед Буазизи, продавец фруктов, публично свел счеты с жизнью, что послужило толчком революции в Тунисе, в которой Беттайеб принимал активное участие.

Захра Саид, египетский бизнесмен, после размещения видео о коррупции в полиции избит сотрудниками полиции до смерти. Эти события были показаны в Facebook, что явилось главным катализатором в привлечении толпы мирных демонстрантов на площадь Тахрир в Каире.

Перед началом церемонии оба награжденных встретились с президентом США Бараком Обамой в Овальном кабинете, где он поблагодарил за приверженность США в поддержке «всеобщего права всех народов региона».

Заключение и выводы. В работе представлены основные черты «арабских революций. Раскрываются внутренние причины революционных действий, захлестнувших арабские страны в конце 2010 г. Однако, изучая направление деятельности ряда американских неправительственных организаций и институтов, автор приходит к выводу, что Соединенные Штаты, продвигая идеи демократии и европейских ценностей, дестабилизируют внутреннюю ситуацию в странах, вовлекая их затяжные революционные действия, тем самым ослабляя и экономически, и политически, что выводит эти арабские страны за пределы геополитической шахматной доски.

Литература

1. Ахметов В., Кулагина Л. Иран, США и арабские революции на Ближнем Востоке. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.journal-neo.com/?q=ru/node/5020>.

2. Игнатенко А.А. Этот турбулентный, турбулентный, турбулентный арабский мир. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://i-r-r.ru/page/stream-event/index-27758.html>.

3. Карелов С. Меметическая инженерия [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://slon.ru/future/memeticheskaya_inzheneriya_na_sluzhbe_pentagona-604476.xhtml.

4. Массад Дж. Будущее арабских революций [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://aljazeera.com/indepth/opinion/2011/05/201151885013738898.html>.

5. Мухтаров Л. США: где и как обучают кадры для «цветных» революций [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.iarex.ru

Статья отправлена: 20.05.2015 г.

© Фартушняк С.Ю.

ЦИТ: 215- 257

УДК 321

Шубенко В.А.

ВИБОРИ І ВИБОРЧА СИСТЕМА УКРАЇНИ

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ, вул. Героїв Оборони, 15, 03041*

Shubenko V. A.

ELECTIONS AND THE ELECTORAL SYSTEM UKRAINE

*National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
Kyiv, Heroiv Oborony st., 15, 03041*

Анотація. Розкрито суть поняття виборів та виборчої системи, описано виборчу систему України. З'ясована роль виборів у будь-якій демократичній державі. Розглянуто переваги та недоліки мажоритарної та пропорційної системи у складі змішаної. Запропоновано думку щодо найбільш оптимальної виборчої системи для сучасної України та шляхів її вдосконалення.

Ключові слова: вибори, виборча система, змішана виборча система.

Abstract. Described the concept of elections and the electoral system, the electoral system in Ukraine. The role of elections in any democratic state. Advantages and disadvantages of majority and proportional system, consisting of a mixed system. The idea of the most optimal electoral system of modern Ukraine and ways of its improvement.

Key words: election, the electoral system, mixed electoral system.

Вступ. У будь-якому демократичному суспільстві функціонує виборча система, яка відіграє важливу роль у політичному житті держави. Вибори являють собою механізм, за допомогою якого відбувається формування і оновлення політичної еліти будь-якої цивілізованої держави.

Хотілося б відмітити, що вибори на території України існували досить давно. Вони виникли ще в первісному суспільстві, де перемагав сильніший. Але кожен історичний етап розвитку нашої держави приносив нові особливості у проведення виборів, тим самим удосконалюючи і розвиваючи їх. Адже вибори є найосновнішою формою безпосередньої демократії [6].

Основна частина. Виборча система - це спосіб формування органу державної влади, органу місцевого самоврядування або наділення

повноваженнями їх посадової особи шляхом голосування уповноважених на те осіб і визначення результатів такого голосування встановленою більшістю голосів цих осіб за умови, коли на здобуття кожного мандата мають право балотуватися два і більше кандидатів.

Роль виборів у житті будь-якої держави, в тому числі й України, полягає в наступному:

1. Вибори є основою організації державного механізму та системи місцевого самоврядування. З їх допомогою, зокрема, формуються парламент — Верховна Рада України; представницький орган Автономної Республіки Крим та представницькі органи місцевого самоврядування; заміщується пост Президента України та посади сільських, селищних, міських голів.

2. Вибори, проведені з дотриманням вимог Конституції та міжнародних стандартів, виступають засобом надання владі легітимного характеру. З їх допомогою народ обирає й визначає своїх представників в органах державної влади і органах місцевого самоврядування, наділяє їх мандатом на здійснення, у визначених Конституцією межах, своїх суверенних прав.

3. Вибори відіграють визначальну роль у формуванні політичної еліти суспільства. Саме за допомогою виборів відбувається процес відбору політичних лідерів - громадяни наділяють владними повноваженнями тих осіб, яким вони довіряють визначати основні напрямки зовнішньої і внутрішньої політики держави, вважають гідними здійснювати керівні функції [5].

Останній закон "Про вибори народних депутатів" від 17 листопада 2011 року [2] розглядає в Україні змішану систему: 225 депутатів обираються за пропорційною системою у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, 225 депутатів – за мажоритарною системою відносної більшості в одномандатних виборчих округах. Спробуємо проаналізувати, наскільки дана система є оптимальною для українських реалій.

Так, пропорційна виборча система є прийнятною для порівняно невеликих держав, мононаціональних та монорелігійних.

Недоліком цієї системи є те, що при закритих списках на перших позиціях ставляться популярні особи, які потім відмовляються від своїх мандатів, у результаті чого в парламент потрапляють нікому не відомі особистості з кінця списку. Також, якщо партійні списки "закриті" і виборці голосують за весь список, то слабшає зв'язок між виборцями і їх виборними представниками. З іншого боку, мажоритарна система по своїй суті перешкоджає нормальному розвитку політичних партій та підходить для держав з двопартійною системою. Вона може призвести до невідповідності між числом виборців, які проголосували за партію, і кількістю отриманих нею депутатських мандатів [1, с. 4].

На підставі викладеного можна припустити, що змішана виборча система може бути оптимальною, оскільки вона здатна усунути недоліки інших двох окремо взятих: забезпечити механізм участі меншин, а також дати змогу громадянам висувати свої кандидатури під час виборчого процесу. І дійсно, світова практика демонструє ефективні взірці змішаної моделі.

Проблемою є те, що діючу змішану виборчу систему, що передбачена

чинними виборчими законами України для місцевих та парламентських виборів [2], слід скоріше кваліфікувати як механічне поєднання двох не пов'язаних між собою виборчих систем – мажоритарної з відносною більшістю в одномандатних округах та пропорційної з єдиним закритим списком – які застосовуються для паралельних і незалежних між собою виборів половини складу представницького органу [4, с. 424]. До такого висновку можна дійти, порівнюючи виборчу систему України із змішаною системою, що застосовуються у державах Європейського Союзу, таких як Німеччина, Естонія та Угорщина. Порівнявши їх, відразу можна зробити висновок у відсутності в українській виборчій системі інтегруючих елементів, які б єднали у цілість мажоритарну і пропорційну складові. Єдиною нормою, яка містить у поєднанні посилення двох складових системи, є положення ч. 3 ст. 99 закону України "Про вибори народних депутатів України" 2011 р. [2]: "У разі якщо під час встановлення результатів виборів Центральна виборча комісія виявить, що особа обрана депутатом як за виборчим списком у загальнодержавному окрузі, так і депутатом у одномандатному окрузі, така особа вважається обраною депутатом у одномандатному окрузі. У такому випадку Центральна виборча комісія приймає рішення про визнання її такою, яка не набула депутатського мандата у загальнодержавному окрузі, та визначає обраним депутатом наступного за черговістю кандидата у депутати у виборчому списку відповідної партії".

Для вдосконалення виборчої системи в Україні доцільно при внесенні змін до Конституції передбачити конституційне закріплення характеру виборчої системи, що збільшить її стабільність та зменшить ризики для маніпуляцій [3, с. 3].

Тому доцільніше було б віддати перевагу двопалатній структурі парламенту, за якою верхня палата формуватиметься з голів обласних рад, а нижня – за пропорційною виборчою системою. Вибори депутатів місцевих рад проводити за мажоритарною виборчою системою відносної більшості, а Президента України і надалі обиратимуть громадяни України за мажоритарною виборчою системою абсолютної більшості.

Комбінована, або змішана система є намаганням створити оптимальну систему формування парламентського представництва. Її підґрунтям є принцип сполучення елементів мажоритарного та пропорційного голосування, що за логікою розробників має поєднувати переваги різних систем і пом'якшувати їхні недоліки. Пропорції сполучення мажоритарного та пропорційного компонента при цьому може бути різними: врівноваженими – 50/50 (Росія донедавна, Україна до 2006 року) або з домінуванням одного з компонентів – 3/2 (Японія, Мексика).

Щодо мажоритарної складової змішаної виборчої системи, то її переваги можна окреслити такими аргументами:

– демократизм - оскільки вона враховує інтереси реальної більшості виборців - саме тієї частини суспільства, якій небайдуже майбутнє держави і які прийшли на виборчі дільниці проголосувати;

– вона допомагає створити ефективну проурядову більшість у парламенті;

– виборці та їх представники знаходяться у постійному контакті, населення знає, до кого безпосередньо варто звертатися для представлення інтересів громади;

– дана система дає можливість бути обраним позапартійному кандидату, таким чином зменшується вплив політичних партій на життя суспільства.

Є певні недоліки мажоритарної складової змішаної виборчої системи, які можна окреслити такими аргументами:

– за системи абсолютної більшості часто доводиться проводити другий тур виборів або перевибори, а це, як правило, призводить до зменшення, зниження активності виборців, а відтак далеко не завжди обраний депутат представляє більшість населення свого округу;

– за системи абсолютної більшості у разі, якщо жоден з кандидатів у другому турі не отримав необхідної підтримки (50% + 1 голос), округ, у якому проводилися вибори, на певний час залишається не представленим у парламенті;

– влада має більше можливостей та ресурсів тиску на депутатів - мажоритарників, аби вони з особливо принципових для влади питань голосували саме так, як цього від них вимагають.

Щодо пропорційної складової змішаної виборчої системи, можна стверджувати, що аргументи щодо її переваг наступні:

– система практично не допускає втрати голосів і є математично точною, вона враховує увесь спектр суспільних інтересів і забезпечує парламентське представництво меншості;

– пропорційне представництво надає громадянам більшу свободу вибору і тим самим підвищує інтерес до суті політичних проблем;

– у парламенті встановлюється чітко окреслена структура партійного представництва;

– суттєво зменшуються можливості для маніпуляції голосами виборців, владний ресурс на практиці нелегко застосовувати.

Що ж до недоліків пропорційної складової, то до них насамперед варто віднести такі:

– зазначена система загалом незрозуміла широкому колу громадян;

– послаблюється безпосередній контакт із виборцями, деперсоніфікується голосування, особливо тоді, коли застосовується принцип партійного формування виборчого списку, за якого виборці не мають змоги змінити порядок розташування кандидатів у списку і, голосуючи за партію із запропонованим нею списком кандидатів;

– посилюється контроль партії над кандидатами;

– міжпартійні компроміси та домовленості у передвиборний період досягаються рідко.

Висновки. Необхідно наголосити, що мета змішаної виборчої системи полягає в тому, аби створити правлячі більшості, забезпечити оптимальне представництво різних політичних течій і зберегти зв'язок між виборцями та обраними представниками, що не завжди можливе під час жорсткого

застосування системи мажоритарного або пропорційного представництва.

Таким чином, змішана виборча система являє собою компроміс між пропорційною і мажоритарною системами, тобто компроміс між парламентською і урядовою стабільністю, яку забезпечує мажоритарна складова виборчої системи, та справедливим представництвом у парламенті політичних сил і регіональних інтересів, яке має місце при застосуванні пропорційної виборчої системи.

Тож, змішана виборча система сприяє збільшенню політичних партій або блоків при одночасному дотриманні принципу пропорційності, а це забезпечує формування стійкого уряду, надає можливість збереження зв'язку між виборцями й обраними ними депутатами, який порушується пропорційною системою, дозволяє забезпечити водночас і представництво регіонів, і соціоетнічних груп, і партій, в умовах становлення багатопартійності сприяє розвитку політичних партій.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що виборча система відіграє важливу роль у процесі формування політичної волі і в її відображенні у парламентських мандатах та має вплив на результати виборів. Здатність виборчої системи забезпечувати консенсус між різними політичними силами в процесі боротьби за владу - визначення її рівня розвитку, рівня розвитку політичної системи загалом, її стабільності, дієвості і гармонійного співіснування з суспільством.

Література:

1. Журавський В. С. Яка виборча система найоптимальніша для сучасної України? // В. С. Журавський // Голос України. – 2011. – № 94. – С. 4.

2. «Про вибори народних депутатів України» Закон України // Офіційний вісник України. – 2011. – № 97. – С. 35–26.

3. Журавский В. С. Усовершенствование избирательной системы – залог политической стабильности общества / В. С. Журавский // Пенсионный курьер. – 2011. – № 19. – С. 3.

4. Ключковський Ю. Б. Чи є мішаною виборча система України? / Ю. Б. Ключковський // Право України. – 2012. – № 3. – С. 418–424

5. «Про вибори народних депутатів України» Закон України // Урядовий кур'єр. – 2001. - №. 201-202.

6. За ред. Ставнійчук М.І., Мельник М.І. / Коментар до закону України «Про вибори народних депутатів України». – К.: Атіка, 2002.

Науковий керівник: к.і.н., доц. Секунова Ю. В.

Стаття відправлена: 10.06.2015 р.

© Шубенко В. А.

ЦИТ: 215-048

Калежнюк І.О.

ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Національний університет біоресурсів і природокористування України
Київ, Героїв Оборони 15, 86156

Kalezhniuk I.O.

FORMATION OF POLITICAL CULTURE IN CONTEMPORARY STUDENTS*National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
Kyiv, Heroiv Oborony 15, 86 156*

Аннотація. Сучасна українська держава характеризується не просто зміною форми політичного режиму, а й становленням громадянського суспільства. Розбудова демократичної, правової, соціальної, незалежної держави, інтеграція її у світове співтовариство, реформи та зміни в усіх ланках суспільного життя актуалізують розробку суспільно-політичних проблем, розвиток і вдосконалення політичної культури всього соціуму. Стан політичної культури українського суспільства відображає складність процесу модернізації України в цивілізовану розвинену державу. При цьому політична культура не тільки віддзеркалює труднощі та суперечності перехідного періоду, але й сама суттєво впливає на хід соціально-економічних та політичних перетворень. В сучасній політичній науці залишається відкритою проблема розвитку субкультур, зокрема молодіжної політичної субкультури. Зважаючи на ту роль, яку відіграє політична культура суспільства в сучасному світі, кожна держава зацікавлена в підвищенні її рівня. Досвід багатьох країн засвідчив, що зміна форм власності, форм правління може відбуватися досить швидко і за допомогою одних і тих же механізмів, але результат може суттєво відрізнятися. Причина цього криється в тому, що базові цінності (основні компоненти політичної культури) основної маси населення не можуть змінюватися такими ж високими темпами. Базові цінності політичної культури існують віками. Вони зберігаються і в періоди глибоких суспільно-політичних потрясінь, і в періоди стагнації суспільства. Наскільки молодь зможе реалізувати свій потенціал у політичному житті, залежатиме від рівня сформованості у неї політичної культури, від прагнення посісти активну громадську позицію, від розуміння відповідальності за власну долю, долю України, від рівня політичної культури. Необхідне розуміння суспільством того, що про рівень політичної культури свідчить не документ про отримання освіти і засвоєння певної суми знань, а практичні навички демократичної життєдіяльності, уміння орієнтуватися і діяти в існуючому соціально-політичному просторі, брати реальну участь у прийнятті політичних рішень та практичній їх реалізації, здатність брати на себе відповідальність не лише за особисте життя, але і за стан речей в країні.

Ключові слова: Політична культура, суспільно-політичні проблеми, молодіжне середовище.

Abstract. The modern Ukrainian state is characterized not just change forms of political regime, but also of civil society. Building a democratic, legal, social, independent state, its integration into the world community, reforms and changes in all levels of public life actualize the development of social and political problems, the development and improvement of the political culture of the entire society. State political culture of Ukrainian society reflects the complexity of the process of

modernization in Ukraine civilized developed countries. This political culture not only reflects the difficulties and contradictions of the transition period, but the most significant impact on the course of socio-economic and political transformation. In modern political science is an open problem of subcultures, including political youth subculture. In view of the role played by the political culture in the modern world, every country is interested in raising its level. Experience in many countries has shown that a change of ownership, forms of government can be quickly and using the same mechanisms, but the results may significantly differ. The reason for this lies in the fact that the basic values (basic components of the political culture), the general population cannot be changed just as rapidly. The basic values of political culture are centuries. They are stored in periods of profound social and political upheaval, in times of stagnant society. How young people can realize their potential in political life, will depend on the formation of her political culture of aspiration to take an active social position, from understanding the responsibility for their own fate, the fate of Ukraine, the level of political culture. Necessary public understanding of what the level of political culture shows no document on education and learning certain amount of knowledge and practical skills of democratic life, the ability to navigate and operate in the existing socio-political space, take a real part in political decisions and their practical implementation ability to take responsibility not only for privacy but also for the state of affairs in the country.

Key words: Political culture, social and political problems, among youth.

Вступ.

Не претендуючи на всебічне охоплення досить складного та багатогранного питання і спираючись на існуючі теоретико-методологічні підходи до проблеми політичної культури молоді в сучасній Україні, стаття має на меті дослідження специфіки стану та розвитку політичної культури студентської молоді в процесі модернізації українського суспільства, з'ясування чинників формування політичних знань, цінностей, вмінь, навичок політичної участі у сучасних студентів в умовах суспільно-політичної трансформації української держави.

Огляд літератури.

Як концептуальне поняття, яке так чи інакше охоплює певну сферу політичної реальності та її параметри, політична культура була вперше визначена в 50 – 60-ті рр. ХХ с. представниками американської національної школи – Г.Алмондом, С.Вербою, Л.Паєм. Серед робіт західних політологів традиційно виділяють наукову розробку типологій політичної культури, здійснену Г.Алмондом та С.Вербою, яка загалом була сприйнята схвально, за виключенням тези про домінуючий, досконалий англо-американський тип політичної культури, на який необхідно рівнятися. У колишньому СРСР поняття політичної культури цілеспрямовано досліджується з 80-х рр. ХХ ст. Серед робіт радянських науковців можна назвати праці Бурлацького Ф., Галкіна А., Кейзерова М., підходи яких мають певні відмінності, але не мають достатньо повного описання основних параметрів феномена політичної культури. Сучасний аналіз політичної культури та її сутності можна прослідкувати в працях Амелина М., Арнольдова А., Блінова М., Ожегова М.,

Шерегі Ф., Демідова А., Міграняна А., колективних працях. В українській політології різні аспекти питання політичної культури досліджуються в працях Андрущенко В., Бабкіна В. та інших.

Вхідні дані та методи.

Саме через вивчення молодіжного середовища, в першу чергу студентського, можна виявити динаміку суспільства і потенціал його майбутнього розвитку. У цьому плані важливою проблемою є вивчення особливостей політичної активності, мотивів та симпатій українського студентства. Звичайно, такі загальні тенденції розвитку сучасного українського суспільства, як відчуження державної влади від громадян, недовіра до влади і окремих політичних інститутів, зниження політичної активності громадян в цілому, не могли не вплинути на студентство. У той же час вивчення сучасних політичних процесів дозволяє говорити про особливу і відносно стійку поведінку студентської молоді в політичній діяльності взагалі, і виборах зокрема.

Політична культура – це галузь ціннісно – смислової детермінації поведінки людей по відношенню до певних політичних явищ і розглядається як певний комплекс знань (істинних чи хибних) про політику та її суб'єкти, а також, це сукупність соціально – психологічних настанов, зразків поведінки соціальних верств, громадян, які стосуються їх взаємодії з політичною владою і визначають відношення до політичної сфери та направленість політичної активності. Підвищення рівня політичної культури можливе шляхом безпосереднього впливу на знання, емоції та оцінки її носіїв.

Сучасне студентство характеризується недостатнім рівнем освоєння демократичної політичної культури. Більшість вважає недостатнім рівень знань щодо політичної сфери. Низька політична освіченість ускладнює можливість свідомого і відповідального електорального вибору. Дослідження показало, що студенти вважають недостатнім рівень своїх знань про законодавство, яке регулює виборчий процес. Не може бути активної поведінки, якщо вона не базується на знаннях щодо виборів взагалі та органів державної влади, які обираються. Недостатність або відсутність знань є причиною некомпетентного і невідповідального вибору.

Щодо стану політичної культури в Україні, то тут очевидне поки що одне: доля держави у найближчі десятиріччя у вирішальній мірі від цього стану залежатиме. Без піднесення рівня політичної активності мас ні вивести економіку із кризи, ні закласти основи правової держави і громадянського суспільства неможливо. Сучасна молодь перебуває в процесі професійного і громадянського становлення. Від її позитивного, оптимістичного, активного ставлення до життя залежить доля суспільно-політичних реформ, доля Української держави сьогодні та в майбутньому.

Висновок.

Формування політичної культури студентів займає важливе місце у справі виховання майбутніх спеціалістів. Випускник вищого навчального закладу не може бути політично неграмотним. Інакше він не стане особистістю, яка зможе приймати відповідальні рішення за свою долю і долю інших людей. Здатність

до цього не виникає стихійно, а формується в результаті системного накопичення знань і досвіду. Цей процес перебуває під впливом цілого комплексу чинників, серед яких основними є: повільна реалізація демократичних процесів в Україні, різне розуміння та сприйняття державної політики, суперечливість підходів до історії України. У процесі формування політичної культури студентів потрібно враховувати цілий комплекс проблем, з якими зіштовхуються сучасні українські студенти. Педагогічна технологія формування політичної культури студентів в процесі політологічної підготовки оптимізується шляхом впровадження інноваційних форм, методів і засобів у навчально-виховний процес.

Література:

1. Бебик Я М., Головатий М. Ф., Ребкало В. А. Політична культура сучасної молоді. – К.: УНДІПМ, 2004. – 112 с.
2. Головаха Е. И. Политический выбор молодежи Украины / Головаха Е. И. // Проблемы політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави / . – К.: Знання, 2001. – Вип. 3. – С. 174 – 178.
3. Білик М. Особливості формування політичної культури сучасної молоді . Соціальна психологія: Український науковий журнал. – К., 2008. – № 4. – С. 96–105.
4. Остапенко М.А. Політична соціалізація студентської молоді в Україні // Нова політика. – 1999. – № 6. – С. 61– 63.
5. Матеріали круглого столу «Україна у ХХІ сторіччі – погляд молодого покоління» / Фонд «Демократичні ініціативи», Київський міжнародний інститут соціології. – К.: 2003. – 25 с.

Науковий керівник: к.і н., доц. Секунова Ю.В.

Стаття відправлена: 12.05.2015 г.

© Калежнюк І.О.

ЦИТ: 215- 079

УДК 321

Білостенна К.В., Секунова Ю.В.

ПОЛІТИЧНА ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
Київ, Героїв Оборони 15*

Bilostenna K.V., Siekunova J.V.

POLITICAL LIVELIHOODS CIVIL SOCIETY

*National University of Life and Environmental of Ukraine
Kiev, HeroyivOboronst., 15*

Анотація. Аналізується роль громадських організацій в політичному житті держави. Акцентується увага на політичних, економічних, духовних та адміністративних аспектах формування громадянського суспільства.

Ключові слова: громадянське суспільство, держава, громадянин, громадські організації, політичні партії, політична свідомість.

Abstract. The role of public organizations in political life. Focuses on the political, economic, spiritual and administrative aspects of the formation of a civil society.

Keywords: civil society, state, national, public organizations, political parties.

Вступ.

Суспільством можна назвати спільноту людей, яка створюється на засадах взаємних інтересів, взаємного співробітництва. Правда, не вся сукупність людей, об'єднаних спільними інтересами, є суспільством. Також не потрібно забувати, що не кожне суспільство можна назвати громадянським, тобто суспільством із достатньо розвинутими економічними, культурними і політичними відносинами між його членами, незалежним від держави, але взаємодіючим із нею. Рівновага між громадянським суспільством і державою є найважливішим фактором стабільного демократичного розвитку, а її порушення веде до відчуженості і політичного безсилля народу. Проблема громадянського суспільства є не тільки об'ємною, а й надзвичайно складною, має комплексний характер. Комплексність її полягає в тому, що вона так чи інакше порушує низку ключових питань, зокрема: співвідношення суспільства і державної влади, прав і обов'язків громадян перед державою і обов'язків держави перед громадянами, також правового регулювання суспільних відносин та діяльності політичних партій і громадських організацій.

Мета даної статті полягає у дослідженні політичного життя громадянського суспільства, котра володіє правом на реалізацію як політичних, економічних, так і культурних, функцій, здійснюючи які, вона через інститути громадянського суспільства забезпечує відтворення соціального життя.

Для реалізації мети потрібно розв'язати кілька завдань. Перше завдання – розкрити суть громадянського суспільства. Друге – дізнатися роль держави в процесі взаємодії з громадянським суспільством, а третє – значення та роль громадських організацій в політичному житті суспільства.

Огляд літератури.

До проблеми громадянського суспільства привернута увага як українських так і зарубіжних дослідників, таких як: М. Вайда, Ю. Габермас, О. Гарань, М. Дзельський, А. Карась, В. Клюксен, А. Колодій, М. Кундера, Я. Куронь, М. Новіков, В. Сидоренко, В. Ткаченко, М. Томенко, Щедрова та інші [1, С. 150].

Основний текст.

Взаємовідносини держави і громадянського суспільства на сьогоднішній день є досить тісними. Практика України та інших пострадянських держав свідчить, що громадянське суспільство намагається дедалі активніше впливати на політичне життя держави, нав'язуючи їй нові цінності і норм. Наприклад, необхідність впровадження численних заборон і обмежень екологічного характеру. Є підстави вважати, що таким чином громадянське суспільство в межах конституційних засад виконує свою основну функцію — виявлення визрілих у соціумі запитів і трансляцію їх насамперед через політичні партії на рівень державних інститутів. Так, частина друга ст. 36 Конституції України встановлює, що «політичні партії в Україні сприяють формуванню і впровадженню політичної волі громадян». Це є досить позитивним процесом

[3, С. 67].

З нашої точки зору, в ідеалі громадянське суспільство можна розглядати як суспільство, в якому існують розвинуті економічні, політичні, й соціальні відносини між його індивідами. У такому суспільстві є досить широкою сфера публічних відносин, в якій активно діють політичні партії, масові громадські рухи, політичні групи. Таке суспільство добивається всебічного захисту і гарантування прав людини і громадянина, оптимальної взаємодії більшості і меншості на основі узгодження позиції державних і громадських інститутів [2, С. 89].

Громадські організації та рухи виконують важливу роль у політичній системі, в суспільно-політичному житті в цілому. Вони є своєрідною з'єднувальною ланкою між функціонуванням державних органів і відповідними діями населення держави.

Громадські об'єднання надають велику допомогу владним структурам у виконанні функцій управління. Громадські організації та рухи привертають увагу широких мас населення до гострих проблем, пропонують способи вирішення проблем. Так наприклад, Українська екологічна асоціація „Зелений світ” це – неурядова неприбуткова громадська організація, яка стала першою незалежною екологічною організацією в Україні. Вона ініціювала законодавчий та практичний напрямок екологічних питань в Україні.

Основною метою діяльності організації є залучення громадськості до активної діяльності по вирішенню екологічних проблем та охорони навколишнього природного середовища. Напрями діяльності організації включають в себе здійснення громадського контролю за дотриманням природоохоронного законодавства та раціонального використання природних ресурсів, співробітництво з державними установами з питань екологічної політики [6, С. 185].

Розвиток українського громадського сектору свідчить про відходження суспільства від тоталітарних настанов. Українські громадські організації виявляють значну активність, надають такі соціальні послуги як допомога бідним, інвалідам, репрезентують інтереси суспільства перед владою та надають можливість представникам суспільства брати участь у громадському та політичному житті [4, С. 67].

Для України проблема співвідношення громадянського суспільства і влади має виключно практичний характер, зумовлений тим, що становлення громадянського суспільства проходить у досить напруженому протиборстві з державою, яка має надзвичайно неоднозначну і внутрішньо суперечливу соціально-політичну, ідеологічну й правову конфігурацію [5, С.225].

Висновок.

Враховуючи особливості формування і розвитку громадянського суспільства України в минулому та його сучасний стан, можемо зробити висновок, що з одного боку є підстави для розвитку народних форм громадської організації та ініціативи, які протягом багатьох років були під впливом тоталітаризму. З іншого ж боку, велика відповідальність все ще покладається на еліту, інтелігенцію, яка продовжує відігравати ключову роль у

формуванні громадянського суспільства в усіх державах. Тільки ця група в наших умовах здатна вплинути на вибір такої політики і такої поведінки суб'єктів громадсько-політичного життя, які б забезпечили нормальні, збалансовані стосунки суспільства з державою. Вкрай потрібні радикальні зрушення в системі цінностей, які можуть відбутися лише за умови одночасних змін в соціальній структурі суспільства і у характері стосунків між державою і громадянином (суспільством), судово-правових інститутах.

Щоб громадянське суспільство заявило про себе як центр сили, з яким би мусили рахуватися владні структури. Вкрай потрібні радикальні зрушення в системі цінностей, які можуть відбутися лише за умови одночасних змін в соціальній структурі суспільства і способі розподілу ресурсів, у характері стосунків між державою і громадянином (суспільством), судово-правових інститутах.

Таким чином, формування громадянського суспільства є однією з найважливіших умов просування України шляхом проведення економічних, політичних і правових реформ, які, передусім, спрямовуватимуться на демократизацію громадського життя, лібералізацію економіки, захист прав і свобод людини і громадянина, становлення правової демократичної держави.

Література:

1. Бойчук М. Влада і громадянське суспільство: механізми взаємодії. К.: "Атлант ЮЕМСІ", 2007. – 215 с.
2. Брегеда А. Ю. Основи політології. Навч. посібн. – К. : КНЕУ, 2000. – 312 с.
3. Кратюк В. Правові та політичні аспекти взаємодії громадянського суспільства і демократичної держави // Держава і право. – № 7. – С. 222–229.
4. Нікітін В. В. Особливості формування громадянського суспільства в Україні – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ "Магістр", 2003. – № 2 (16): у 2-х ч. – Ч.1. – С. 67–74.
5. Кратюк В. Правові та політичні аспекти взаємодії громадянського суспільства і демократичної держави // Держава і право. – № 7. – С. 222–229.
6. Ярошенко В.М. Громадяни правової держави від виховання поваги до справедливості // Актуальні проблеми політики: Зб. наук. праць. – Вип. 9. – Одеса, 2000. – С. 256.

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Секунова Ю.В.

Стаття відправлена: 17.05.2015

© Білостенна К.В.

ЦИТ: 215-0 80

УДК 321

Чубовська О.С., Секунова Ю.В.

ПОЛІТИКА ТА ЕКОНОМІКА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
Київ, Героїв Оборони, 15*

Chubovska O.S., Siekunova J.V.

POLITICS AND ECONOMICS IN MODERN UKRAINE*National University of Life and Environmental of Ukraine**Kiev, Heroyiv Oboronyst, 15*

Анотація. В даній статті розглянуто проблеми економічної політики України в умовах кризи, що склалася. Особливу увагу приділено наслідками політичного конфлікту на Сході України і їх вплив на макроекономічні показники.

Ключові слова: політика, криза, економіка, інфляція.

Abstract: This article describes the problems of the economic policy of Ukraine in the conditions of the current crisis. Particular attention is paid to the consequences of the political conflict in the east of Ukraine and their impact on macroeconomic indicators.

Key words: politics, crisis, economy, inflation.

В умовах становлення і розвитку України як незалежної держави першочерговою була потреба вироблення власної загальнодержавної економічної політики. Це зумовлено тим, що до утворення суверенної держави Україна не проводила власної економічної політики. Політика розвитку економіки в Україні визначилась із загальносоюзного економічного центру.

Вирішальну роль у розвитку суспільства відіграє взаємодія економіки і політики. Економіка виступає важливим фактором, що визначає політичне життя. Залежність економіки і політики отримала всебічне обґрунтування у філософському, економічному і політичному вченні, ідеологічною метою якого є покращення суспільства.

У процесі трансформації політичної та економічної систем в Україні триває пошук ефективної моделі розвитку економіки. Очевидно, що нова економічна система не може бути “чистим” капіталізмом, який переважав усередині XIX ст. У розвинених державах взаємодіють ринок як засіб підвищення ефективності економіки і система коригування ринку як засіб досягнення оптимально справедливого розподілу доходів через структуру соціального законодавства.

Економічна політика України на початку XXI ст. має своєю головною метою перехід до соціально-орієнтованої ринкової економіки.

В Україні відбувається економічна криза, стрімко прискорились інфляційні процеси (у 2014 р.), не дивно, в нашій державі іде війна. За офіційною статистикою, індекс споживчих цін сягнув 24,9% (зростання цін на продукти харчування на 24,8%), індекс цін виробників зріс на 31,8%. Головними складовими інфляційних процесів виявилися обвальне знецінення гривні (майже двократна девальвація) і стрімке подорожчання житловокомунальних послуг (офіційно на 34,3%). Цей шок провокуватиме подальше подорожчання товарів і послуг через високу частку імпорту у внутрішньому споживанні та високий рівень доларизації економіки [3, С. 534].

Згідно консенсус-прогнозу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України динаміка ВВП України у 2014 році зменшиться на 6,1 процентного

пункту. Так, ВВП на душу населення України впав нижче \$3 000. Це означає, що Україна перебуває вже у групі найбідніших країн світу. Не кажучи вже про обвал гривні на ринку валюти. Курс долара з колишніх 10 гривень, підскочив майже до 23-х, що безумовно вплинуло на українців, тим самим погіршивши і не без того низький рівень життя. Активно починає «розквітати» тіньовий ринок, коли на офіційний курс гривні до долару становить 23,5 грн./долар, то у спекулянтів можна купити вже за 24,5 грн.

Влада України намагається стабілізувати економічну та політичну ситуацію залучаючись підтримкою світової спільноти. Але один день війни коштує Україні 80 млн. гривень, не рахуючи податки, які не надходять з Донецька та Луганська. А відновити регіони буде коштуватиме державі – 8 млрд. грн. Саме стільки необхідно для повернення Донбасу до мирного життя. Зруйновано 4,5 тисяч житлових будинків; 132 промислових об'єкти; 4,7 тисяч об'єктів енергопостачання; 290 шкіл зруйновано або пошкоджені, 45 медичних закладів були виведені з ладу, приблизно 70% медичних працівників виїхали з зони АТО. Вже 400 тисяч людей залишилися без роботи, майже 600 компаній знищено, важко уявити, як треба виживати людям в зоні конфлікту [3, С. 299].

Міжнародні зусилля, спрямовані на врегулювання «української кризи» шляхом переговорів, що здійснювалися за ініціативи України та партнерів у форматі ООН, ЄС, НАТО, Ради Європи, а також різні переговорні формати (Женевський, Нормандський, Мінський) поки не дали бажаного результату.

Головною перешкодою на шляху досягнення миру залишається відверте ігнорування Кремлем попередніх домовленостей, невизнання своєї прямої участі в конфлікті та, відповідно, готовності залишити окуповані території.

2014 рік був безпрецедентним за кількісними та якісними змінами у владі. Упродовж року (2014) посаду Президента держави обіймали три особи; при владі перебували три склади Кабінету Міністрів і два склади Парламенту. Відбулася докорінна зміна політичного режиму – з авторитарного, проросійськи орієнтованого, на демократичний, проєвропейський [1, С. 14–16].

Важливо зауважити, що риси сучасного економічного становища України, на сьогодні, такі:

- величезна заборгованість держави, окремих галузей і підприємств країнам близького і далекого зарубіжжя;
- відставання сектора економіки, що виробляє товари, від сектора економіки, що їх споживає;
- криміналізація стосунків між державним апаратом і бізнесом, розподілення між кланами найприбутковіших секторів економіки України;
- Україна занадто відірвана від світової економіки;
- бажання влади перетворити все тільки у приватну власність (здійснення таких непродуманих проєктів остаточно підірве економіку держави і призведе до утворення маси дрібних підприємств з примітивною технологічною базою, які не зможуть конкурувати з високорозвинутими зарубіжними фірмами);
- нечувані раніше хабарництво й порушення чинного законодавства, що дискредитує ринкові реформи.

Таким чином, основними завданнями української держави в галузі

економіки є: реформування електроенергетичного сектора; зміцнення інституційних структур національної економіки; стабілізація національної валюти; нормалізація ситуації на Донбасі, досягнення миру; боротьба з корупцією; забезпечення енергетичної безпеки України; врегулювання відносин з Російською Федерацією; впровадження Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом, євроінтеграція; реформування Збройних Сил України, забезпечення обороноздатності держави [4, С. 61].

2015 рік буде не менш складним випробовуванням для незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, ніж рік попередній. Перед вищим політичним керівництвом і сектором безпеки України стоятимуть два головні виклики та завдання: протидія зовнішній агресії, сепаратизму та тероризму з одночасним реформуванням системи забезпечення національної безпеки. Державним бюджетом на 2015 р. передбачені видатки на національну безпеку і оборону в розмірі понад 80 млрд. грн. (\$5 млрд.). У Міністерстві Фінансів вірять, що гроші МВФ допоможуть швидко стабілізувати макроекономічну ситуацію і відновити зростання економіки до 2016 року [2, С. 20 – 21].

Отже, як свідчить попередній економічний розвиток нашої держави, економіка України не зможе ефективно розвиватися, якщо не стабілізувати валютно-фінансове і кредитне становище, не припинити інфляційні процеси.

Дослідженням доведено, що ефективна ринкова економіка може бути створена в Україні тільки на підставі стабільно функціонуючої національної грошової системи з чітко діючим механізмом регулювання банківських і фінансових структур.

Література:

1. В. Малишев, В. Бесчастний. Кримінальне законодавство України потребує вдосконалення // Віче. – 2010. – № 14. – С. 14–16.
2. Лисенко Ю. Сучасні тенденції перетворень у соціальній політиці демократичних держав: перспективи України// Освіта регіону. – №3. – К., 2010. – С. 20–21.
3. Статистичний щорічник України за 2014 рік. – К.: Державне підприємство “Інформаційно-аналітичне агентство”, 2014. – 558 с.
4. Шинкарук Л.В. Макроекономічні передумови та перебіг економічної кризи в Україні// Економічна теорія. – 2010. – №2. – С. 61.

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Секунова Ю.В.

Стаття відправлена: 17.05.2015

©Чубовська О.С.

ЦИТ: 215-0 81

УДК 329

Салдецька Н.О., Секунова Ю.В.

ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ ТА ГРОМАДСЬКО – ПОЛІТИЧНІ ОБ’ЄДНАННЯ

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
Київ, Героїв Оборони 15*

Saldetska N.O., Siekunova J.V.

POLITICAL PARTIES AND SOCIO - POLITICAL UNION*National University of Life and Environmental of Ukraine**Kiev, Heroyiv Oboronyst., 15*

Анотація. В статті авторами проаналізовані політичні партії та громадсько – політичні об'єднання, ставлення суспільства до них. Особливу увагу в статті було приділено сучасному стану політичних партій та складу Верховної Ради України.

Ключові слова: політичні партії, громадсько – політичні організації, держава, вибори, суспільство.

Abstract. In the article the authors analyzed the political parties and socio - political association, society's attitude towards them. Particular attention was paid to the article present state of political parties and the Verkhovna Rada of Ukraine.

Key words: political parties, socio - political organizations, state, elections, society.

Вступ. Політичні партії є основним інституційним елементом політичної системи сучасного демократичного суспільства. Водночас їхня роль завжди оцінювалася неоднозначно. У своєму розвитку партії пройшли шлях від сприйняття їх як негативного інституту до визнання їх позитивної ролі в суспільстві. До виникнення парламентаризму як системи державного управління в політичних партіях убачали джерело криз, нестабільності, силу, що протистоїть державі й руйнує її цілісність. Як свідчить досвід політичного розвитку, незважаючи на песимістичні прогнози, партії залишаються найбільш ефективним та дієвим механізмом, з'єднувальною ланкою, що забезпечує продуктивний зв'язок громадянського суспільства і держави. Становище і діяльність політичних партій є показниками демократичної природи суспільства й ступеня його політичного та правового розвитку.

Основний текст. Термін “партія” (від лат. *partio* – ділю, розділяю) означає частину якоїсь великої спільноти. Перші згадки про політичні партії зустрічаються ще у мислителів Стародавнього Світу[1,с.10].

У Європі в другій половині XIX ст. виникли масові партії.

Їх появі сприяли два основні чинники:

- ❖ розширення виборчих прав;
- ❖ розвиток робітничого руху.

Масові політичні партії як інститут європейської культури у сучасному розумінні сформувалися лише в середині XX ст. і поступово поширилися й закріпилися в культурах країн і народів інших континентів [2,с.30].

Партії як соціальний феномен постійно еволюціонують. Нині урізноманітнилися причини і способи їх виникнення, багато в чому змінюються їхні форми і сутність, уявлення про їхню роль у суспільстві та й сама ця роль, методи діяльності та функції.

Ознаки політичних партій:

- добровільність об'єднання;

- певна тривалість існування в часі;
- наявність організаційної структури;
- прагнення влади;
- пошук народної підтримки[3,с.55].

У ст. 36 Конституції України зазначено: «Громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації».

Громадські об'єднання – це добровільні формування, які виникають в результаті вільного волевиявлення громадян, об'єднаних на основі спільності інтересів.

Структура громадських об'єднань:

1. Громадські організації;
2. Громадські органи;
3. Політичні рухи;
4. Соціальні рухи[4,с.19].

Право громадян на свободу об'єднання у політичні партії для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів визначається і гарантується Конституцією України (254к/96-ВР).

Встановлення обмежень цього права допускається відповідно до Конституції України в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей, а також в інших випадках, передбачених Конституцією України [5,с.27].

Ніхто не може бути примушений до вступу в політичну партію або обмежений у праві добровільного виходу з політичної партії. Належність чи неналежність до політичної партії не може бути підставою для обмеження прав і свобод або для надання державою будь-яких пільг і переваг. Обмеження щодо членства у політичних партіях встановлюються виключно Конституцією та законами України [6,с.1].

Політична партія – це особливе добровільне об'єднання громадян — прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, що має своєю метою сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян, бере участь у виборах та інших політичних заходах.

Україна має багатопартійну систему, і останніх позачергових виборах 26 жовтня 2014 року було зареєстровано 29 політичних партій, хоча учасниками виборчого процесу було 52 політичні партії. *За результатами виборів, до Верховної Ради VIII скликання за партійними списками проходять шість політичних партій:*

- ✓ "Народний фронт" – 22,14%,
- ✓ Блок Петра Порошенка – 21,82%,
- ✓ "Об'єднання "Самопоміч" – 10,97%,
- ✓ "Опозиційний блок" – 9,43%,
- ✓ Радикальна партія Олега Ляшка – 7,44%,
- ✓ ВО "Батьківщина" – 5,68%.
- ✓ Решта партій не подолали 5% бар'єр для входження до парламенту.

За даними, у Верховній Раді представлені 11 партій, кандидати від яких

пройшли в загальнодержавному багатомандатному та одномандатних виборчих округах, а також 96 самовисуванців [7,с.32].

Через високу чисельність політичні партії нечасто мають шанс отримати владу поодиночі, тому раніше вони утворювали блоки для участі на виборах. 17 листопада 2011 року український парламент схвалив Закон «Про вибори», що заборонив участь блоків політичних партій на парламентських виборах. Довіра українського суспільства до політичних партій стабільно низька. Для сучасних українських партій цивілізаційні та геостратегічні орієнтації грають важливішу роль, ніж економічні та соціально-політичні програми, що зумовило появу чіткого поділу партій на проросійської та проєвропейської спрямованості [8,с.52].

Станом на 3 лютого 2015 року Державною реєстраційною службою України зареєстровано 242 політичні партії.

Державна реєстраційна служба України згідно з Законом України "Про політичні партії в Україні", а також відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2006 року № 1577 "Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України" здійснює:

- реєстрацію політичних партій;
- контролює додержання політичними партіями вимог Конституції та законів України, їх статутів.

Висновки. Отже, головним, чим громадські організації відрізняються від державних органів й організацій, є те, що перші у відносинах з іншими суб'єктами права й між собою виступають від свого імені й не наділені державно-владними повноваженнями.

Політичними партіями вважаються об'єднання громадян, що є прихильниками певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку; їхня головна мета - участь у виробленні державної політики, формуванні органів влади, місцевого самоврядування й представництво в їхньому складі.

Література:

1. Бодуен Ж. Вступ до політології. – К., 1995.
2. Брегеда А. Ю. Політологія : Навчально – методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни – К., 1999.
3. Гаєвський Б. Українська політологія. – К., 1995.
4. Гаєвський Б. Філософія політики. – К., 1993.
5. Гальчинський А. Кінець тоталітарного соціалізму, а що далі ? – К., 1996.
6. Гелей С.Д., Рутар С.М. Основи політології. Навчально – методичний посібник. – К., 1999.
7. Законом України «Про політичні партії в Україні» із змінами і доповненнями.
8. Піча В. М., Стеблич Б. А. Політичні партії в політичній системі України. – Львів, 1994.

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Секунова Ю.В.

Стаття відправлена: 17.05.2015

© Салдецька Н.О.

ЦИТ: 215-0 83

УДК 323

Натопта А.Б., Секунова Ю.В.

ПОЛІТИЧНА ЕЛІТА І ЛІДЕРСТВО В УКРАЇНІ*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
Київ, Героїв Оборони 15*

Natopta A.B., Siekunova J.V.

THE POLITICAL ELITE AND LEADERSHIP IN UKRAINE*National University of Life and Environmental of Ukraine**Kiev, Heroiv Oboronyst., 15*

Анотація. Починаючи з XVII ст. термін «еліта» вживався для позначення товарів найвищої якості, а згодом і для найменування «обраних людей», перш за все вищої знаті. На даному етапі існування суспільства, політична еліта займає важливу позицію щодо формування політичної свідомості громади, яка бере приклад з політичних лідерів. В даній роботі висвітлені основні засади формування та функціонування політичної еліти та лідерства в Україні.

Ключові слова: політична еліта, політичне лідерство, нова буржуазія, авангардна еліта, колонна еліта, ар'єргардна еліта.

Annotation. Since the XVII century. it was used to refer to products of the highest quality, and later to name the "chosen people", especially the highest nobility. At this stage of society, the political elite occupies an important position on the formation of political consciousness of the community, which is an example of political leaders. This paper highlights the main principles of formation and functioning of the political elite and leadership of Ukraine.

Key words: political elite, political leadership, the new bourgeoisie, avant-garde elite, columnar elite, elite rearguard.

Вступ. У ході історичного формування людства практично у всіх державах склався поділ суспільства на керовану більшість і керівну (управляючу) меншість. Ця меншість, яка здійснює функції управління, має специфічні особистісні особливості й професійні якості, які допомагають їй знаходитися при владі. Цей особливий прошарок людей називають правлячою або політичною елітою. Що ж являє собою політична еліта, яка її роль у політичному житті суспільства?

Основний текст. Політичною елітою вважають певний прошарок суспільства, що концентрує у своїх руках державну владу й займає керівні посади, управляючи суспільством [2]. Еліту в Україні можна поділити на еліту авангардного, колонного та ар'єргардного типу. Авангардна еліта нечисленна, за мисленням, поглядами, розумінням суспільного розвитку вона випереджає більшість як населення, так і еліти загалом. За визначенням М. Михальченка, це «розумники», яких не люблять ні правителі, ні виборці, оскільки вони не дають жити спокійно, бентежать громадську думку, вимагають змін [4]. До еліти колонного типу можна віднести ту, що вміє вловлювати настрої і правителів, і народу, пристосовуватися до будь-яких умов і діяти, слугувати будь-якій владі. Вважати її негативною елітою не можна, бо фактично саме вона є

стабілізує чинником ситуації в суспільстві. Ар'єргардна еліта — це еліта аутсайдерів, лідерів, які здебільшого задовольняються здобутками, ідеалами і цінностями минулого. Представниками такої еліти є люди старшої генерації — пенсіонери, ветерани, всі, хто не бажає будь-яких соціальних перетворень, що ведуть до демократизації суспільства.

Ще однією складовою політичної еліти України стали представники "нової буржуазії". Для неї українська державність була винятково бізнес-проект, можливістю участі в приватизації національного надбання, про патріотизм не йшлося. Нова еліта відмінно виробляє стратегію для власного бізнесу, про що свідчить розрив у доходах невеликої групи наближених до влади олігархів, що контролює найбільш прибуткові підприємства, і більшості громадян. За офіційними даними, співвідношення рівнів добробуту 10% найбагатших і 10% найменш забезпечених громадян становить 7,1, тоді як прийнятним з точки зору суспільної стабільності є розрив у два з половиною рази менший.

Своєю поведінкою, проголошуючи високоморальні цінності і одночасно їх порушуючи, правляча політична еліта України розбещує суспільство, що призводить до корозії моральних цінностей. За даними опитувань, вже зараз 11% молоді визнають, що на них норми моралі не поширюються, 21% — ігнорують закон, 25% вважають, що рівень і якість освіти в житті не має значення, головне - мати багатих батьків, родичів чи "своїх людей" у владі чи комерційних структурах. Отже, серед молоді існує стійка тенденція до зниження морального порогу, і якщо вона збережеться, то жити в аморальній державі - може стати нормою.

Нинішня політична еліта України не користується суспільним визнанням, авторитетом та відчутною підтримкою з боку суспільства. Рівень повної підтримки дій влади (як інститутів, так і персоналій) не перевищує 8-11%, лише 6% громадян засвідчують позитивне ставлення до нинішньої правлячої еліти України, більшість (53%) дотримуються протилежної думки, а майже кожен третій (30%) до правлячої еліти абсолютно байдужий.

Причина суспільної неефективності сучасної української політичної еліти - не у відсутності знань і вмінь, а в тому, що вона не має бажання брати до уваги інтереси суспільства. З нашої точки зору спостерігається, хоч і слабка, але постійна тенденція до омолодження політичної еліти. До неї поступово інтегрується молодь, яка отримала освіту за кордоном, поділяє демократичні цінності, готова і здатна сприяти їх утвердженню в Україні.

Аналізуючи поведінку політичної еліти конкретного суспільства, можна помітити, що окремі її представники відрізняються явним пріоритетом у впливі на суспільство в порівнянні з іншими. Особистість, що робить постійний і вирішальний вплив на суспільство, державу, організацію, називається політичним лідером.

Становлення й функціонування лідерів – це об'єктивне й універсальне явище. Об'єктивне – тому що будь-яка спільна діяльність має потребу в організації, у виробленні найбільш раціональних і прийнятних шляхів досягнення цілей. Універсальне явище – тому що лідер необхідний для всіх видів спільної діяльності людей, груп, організацій, рухів. Можна говорити про

лідерів у політиці, бізнесі, науці, мистецтві, релігії, партіях, профспілках, студентських групах і т.д. [1].

Політичні лідери загальнодержавного, загальнонаціонального масштабу – це державні діячі, керівники великих партій, депутати, лідери суспільно-політичних рухів, ініціатори різного роду суспільних об'єднань. Їх характеризує можливість реально впливати на політику: визначати стратегію розвитку суспільства, формувати уряди, контролювати кабінети міністрів.

Відповідно до різних підстав і критеріїв виділяють безліч типів лідерства (табл. 1.1) [3].

Таблиця 1.1

Типи політичного лідерства

1) Підстави типологізації	2) Типи
3) Залежно від ресурсів підпорядкування (класифікація М. Вебера)	4) Традиційний 5) Раціонально-легальний 6) Харизматичний
7) Залежно від методів керування	8) Тоталітарний 9) Авторитарний 10) Демократичний
11) Залежно від цілей лідерів й їхнього впливу на суспільство	12) Консервативний 13) Реформаторський 14) Революційний
15) Залежно від іміджу лідера	16) Лідер-прапорносець 17) Лідер-служитель 18) Лідер-торговець 19) Лідер-пожежник

Висновки. Нині в Україні не бракує так званих "розмитих лідерів", які діють адекватно суспільно-політичним змінам. Таких лідерів скоріше забагато. А тому поява дедалі більшої кількості лідерів загрозлива для України. І це тоді, коли суспільство сьогодні надто гостро потребує сильних лідерів, гідних сповна взяти на себе відповідальність за долю усієї нації, а не лише за долю своїх виборців.

Безумовно, сучасна Україна потребує передусім демократичних лідерів, але багато з них все ще використовують авторитарні норми управління. Серед багатьох якостей сучасного політичного лідера в Україні варто виокремити почуття національної самосвідомості, відчуття єдності з народом. Інакше кажучи, український народ цікавить, щоб лідер України не тільки мав уміння красиво висловлюватись, а головне те, щоб він був здатен захищати національні інтереси, відстоювати їх, був справжнім патріотом своєї держави.

Література:

1. Перегуда Є.В., Панібудьласка В.Ф., Семко В.Л., та ін. — Політологія: навч. посіб., К.: КНУБА, 2011. — 216 с.

2. Атаманюк З.М. Соціально-філософські концепції української національної еліти. Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського: дис.канд.філос.наук — Одеса, 2003. — 180 с.

3. Семке Н.М. Політологія. Модульний курс: навч. посіб. — Х. : Торсінг плюс, 2009. — 384 с.

4. Журавський В.С., Кучеренко О.Ю., Михальченко М.І. — Політична еліта України: теорія і практика трансформації: навч. посіб. — К.: "Логос", 1999. — 264 с.

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Секунова Ю.В.

Стаття відправлена: 17.05.2015

©Натопта А. Б.

ЦИТ: 215-0 99

УДК 321

Наконечна Т.В.

ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПОЛІТИЧНА ПОВЕДІНКА

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
Київ, Героїв Оборони 15,03041*

Nakonechna T.V.

POLITICAL PSYCHOLOGY AND POLITICAL BEHAVIOR

*National University of Life and Environmental of Ukraine
Kiev, Heroyiv Oborony st. 15,03041*

Анотація. У статті викладено про те, що політичну психологію цікавить не тільки несвідомі прояви людської психології, а і вивчення політики як організованої діяльності, де раціональні інтереси, усвідомлені цілі перетворюються в ті чи інші політичні дії. Політична психологія та поведінка демонструє, в якій мірі переживання і сподівання, позитивні емоції і розчарування людей стали науковоподібними і систематизованими під ідеологічним впливом, наскільки цілеспрямовано вони відображають групові й загальнозначущі інтереси. Демократизація суспільних відносин на перший план висуває потребу в особистісному розвитку громадян, а отже, урахування їх індивідуального психологічного стану та особливостей. Психологічні стани та явища у відповідний спосіб зумовлюють певні політичні події та процеси, то цілком логічно, що й політичні процеси, у свою чергу, сприяють зміні психологічного стану їх учасників.

Ключові слова: політика, політична поведінка, політичні психологія, політична свідомість.

Abstract. The article stated that political psychology is interested not only unconscious manifestations of human psychology, and study of politics as an organized activity where rational interests, goals become aware of a specific political action. Political psychology and behavior demonstrates the extent to which the experience and expectations, positive emotions and frustration people have scientific similar and structured under the ideological influence how deliberately they reflect the interests of the group and universally. The democratization of social relations to the fore the need for personal development of citizens, and therefore, taking into account their individual psychological state and features. Mental states and events in

an appropriate manner cause certain political events and processes, it is logical that the political process, in turn, contribute to changing the psychological state of the participants.

Keywords: politics, political behavior, political psychology, political consciousness.

Актуальність даної теми полягає в тому, що сучасне політичне життя дає чимало прикладів того, як ірраціональні психологічні механізми впливають на хід політичного процесу. Одним з найбільш яскравих прикладів є не зрозуміле, на перший погляд, поведження депутатів парламенту на своїх засіданнях. Багато їхніх рішень були продиктовані не стільки раціональним розрахунком, особистими чи груповими інтересами, скільки взаємним емоційним зараженням у ході дискусії. Для сучасного політичного життя характерне панування емоцій, суперечливих та швидкоплинних настроїв мас, які виплескують назовні своє невдоволення політичними структурами, окремими політичними лідерами, що згущують пристрасті, але, як правило, не пропонують конкретних механізмів і шляхів виходу з політичної кризи. Розрив між словом і ділом поки що, на жаль, долається на користь слова.

Аналіз досліджень і публікацій проводили такі науковці та видатні діячі як: А.Ашкеназі, Г.Ледерера, Г.Мозера, П.Шмідта (Німеччина); А.Дорна, С.Московічі, А.Першерона (Франція), М.Біллінга, А.Семюеля, Б.Гледа, Ф.Грінстайна, А.Джорджа, Р.Крісті, Дж.Поста, Р.Сігела, М.Германн.

Мета дослідження проявляється в тому, що визнання важливості вивчення психології та поведінки як рушійної сили політичного поведження в наші дні одержало вже не тільки загально-філософську, але і конкретно-наукову форму.

Визнання політики як невід'ємної частини людського життя — ідея, що іде своїм корінням глибоко в історію. Людина є політичною у такій же мірі, як біологічною, фізіологічною, соціальною [3, С. 176]. Політичну психологію цікавить не тільки несвідомі прояви людської психології, а і вивчення політики як організованої діяльності, де раціональні інтереси, усвідомлені цілі перетворюються в ті чи інші політичні дії. Узагальнивши можна сказати, що політична психологія — це сукупність відчуттів, емоцій, переживань, настроїв, пов'язаних з політичними явищами, а також сукупність духовних утворень, які сприяють виробленню у людини безпосередніх мотивів і установок політичної поведінки.

Політична поведінка являє собою сукупність дій та вчинків, що вживаються суб'єктом політики по відношенню до політичної практиці. Важливим стимулом активації політичної поведінки є інтерес, у підґрунті якого лежить та чи інша проблема буття політичної спільноти (особи). Для того, щоб розуміння політичного інтересу переросло в усвідомлену потребу до дії, необхідна нова умова – психологічний імпульс готовності, бажання діяти та впевненість в успіху. Рушійними силами тут можуть виступати різні мотиви політичної активізації – громадянський обов'язок, резонансна інформація, незадоволення, стресові зміни, прагнення до реалізації мети, перехід до певних політичних ролей і статусів, проходження етапів політичної соціалізації. За допомогою поняття “політична поведінка” можливо поглиблено вивчати

сутність явищ, пов'язаних із реагуванням (раціональним та ірраціональним) суб'єктів політики на вимоги, стимули чи зміну обставин, що заподіяні зовнішнім політичним середовищем. Аналіз політичної поведінки людей надає можливості зосередити увагу на найбільш рухомому, динамічному аспекті політики – різноманітних діях осіб, які спрямовані на реалізацію тієї чи іншої політичної мети. Вивчення цього боку політичного процесу виявляє пряму залежність об'єктивних подій чи обставин від стану думок і спрямованості дій тих людей, що безпосередньо конструюють політику чи просто залучені до неї, розкриває механізми і засоби досягнення цілей.

З функціональної точки зору політична психологія та поведінка демонструє, наскільки переживання і сподівання, позитивні емоції і розчарування людей стали наукоподібними і систематизованими під ідеологічним впливом, наскільки цілеспрямовано вони відображають групові й загальнозначущі інтереси. І в цілому, треба сказати, що ідеологія не завжди стає вирішальним фактором, що визначає зміст політичних емоцій людей [4, С. 257]. Тим більше, що психологія відчуває вплив різних ідеологій і складається в процесі їх протиборства. Саме тому реальний зміст політичних почуттів є показником духовності класу, нації, держави як суб'єкта влади, їх здатності до виконання тих чи інших політичних функцій. Перш за все, формування мотивів політичної поведінки громадян залежить від різного ступеня емоційного сприйняття ними таких основних ідеологічних форм, як політичний ідеал, принципи й норми. Звичайно, в кожній окремій людині формується своє індивідуальне ставлення до цих ідеологічних утворень, тому їх психологічна привабливість, здатність вплинути на поведінку людей є індивідуальною для кожного політичного суб'єкта. І все ж з точки зору формування масових форм поведінки слід зазначити, що більш безпосередній і ефективний вплив на виникнення психологічних мотивацій політичної активності людей мають нормативні вимоги, які виражають як політичну мету груп і верств, так і засоби, що пропонуються для їх реалізації [5, С. 3 - 5].

Невід'ємною складовою частиною політичних почуттів і емоцій є сукупність індивідуальних уявлень, тих психічних утворень, які породжені практикою міжособистісних зв'язків і відношень з іншими суб'єктами й інститутами влади. Облік фактів, що обумовлюють специфічність персональних чуттєвих уявлень суб'єкта влади, визначення їх здатності до його психічного збудження, можливості суперечити не тільки груповим поглядам, але й особистому досвіду — все це доповнює картину формування політичної психології і чуттєвих механізмів реалізації ідеологічних доктрин [1, С. 164].

Підсумовуючи треба наголосити, що політична психологія і поведінка яскраво проявляється в сучасному житті громадян, а особливо українців. Їхня чітка позиція, щодо нинішнього положення в державі, прояв протестів і висловлення своїх думок, про діяльність влади — це все і є фактичним прикладом політичної психології, а як наслідок і поведінки. На мою думку, за останній час, громадяни моєї країни, стали більш активно проявляти своє політичне ставлення, емоції та почуття, які стосуються політичного життя держави і я надіюсь, що це позитивно вплине на майбутнє моєї країни.

Література:

1. Васютинський В.О., Психологія масової політичної свідомості та поведінки Відп.ред В.О.Васютинський. – К.: Інд-во «ДОК-К», 2007. – 164 с.
2. Головатий М.Ф., Політична психологія: Навч.посіб. – К.:МАУП, 2001. – 136 с.
3. Головатий М.Ф., Мистецтво політичної діяльності: Навч.посіб.- К.: МАУП, 2002.-176 с.
4. Пархоменко Т.С. Політичний імідж: методологія побудови // Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави: Зб. наук. праць / За заг. ред. В. М, Литвина та М.М. Слюсаревського. – К.: Інф.-вид. Центр Тов.-ва «Знання» України, 2001. – Вип. 3. – 344 с.
5. Слюсаревський М. М. Політична психологія сьогодні: виклик, «хвороба зростання» та шляхи їх подолання // Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави: Зб. наук. Праць . – К.: Міленіум, 2005. Вип. 4. – 500 с., С. 3 - 5.

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Секунова Ю.В.

Стаття відправлена: 19 .05.2015

©Наконечна Т.В.

ЦИТ: 215- 310

УДК 141.7

Костюк О.В.

СПРОБА СТВОРЕННЯ ІДЕОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ В ТУРКМЕНИСТАНІ

Національний університет біоресурсів та природокористування України

Київ, Героїв Оборони 15, 03041

Kostyuk O.V.

ATTEMPTS TO CREATE IDEOLOGICAL SYSTEM IN TURKMENISTAN

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,

Kyiv, Heroyiv Oborony 15, 03041

Стаття присвячена феномену розбудови ідеологічних систем. Аналізуються світоглядні засади туркменської нації в контексті розбудови тотальної ідеологічної системи. З'ясовуються засоби державної ідеологічної пропаганди. Метою дослідження є розкриття механізму розбудови ідеологічної системи під контролем та керівництвом політичної влади на прикладі Туркменістану; виявлення позитивних аспектів даного механізму для української держави. Туркменський ідеологічний кодекс – це спроба відновлення монолітності суспільства. Даний процес є штучним, оскільки скеровується офіційною владою на основі відновлення та створення міфологічних стереотипів. Твір покійного президента Туркменістану – це програма ідеологічного виховання етнічно та морально нестабільного та роздробленого суспільства.

Ключові слова: ідеологія, канонізація, духовність, ідеологема.

The article is devoted to the phenomenon of creation of the ideological systems. World view principles of the Turkmenian people are analysed in the context of

construction of the total ideological system. Facilities of state ideological propaganda are investigated. The study is the disclosure mechanism of building ideological system under the control and guidance of political power by the example of Turkmenistan; identifying positive aspects of the mechanism for the Ukrainian state. Turkmen ideological code - an attempt to restore monolithic society. This process is artificial, as directed by the official authorities on the basis of restoring and creating mythological stereotypes. The work of the late president of Turkmenistan - a program of ideological education ethnically and morally unstable and fragmented society.

Keywords: ideology, canonization, spirituality, ideologema.

Центральною темою філософського аналізу суспільства є його цілісність. Спроба сприйняття та критичне осмислення суспільного життя як цілісної системи ставить ряд проблем. Ці проблеми актуалізуються в контексті сучасного соціально-політичного життя, ліберальної ідеології. Цілісність суспільства як очевидність проблематизується під тиском філософського сумніву. Справа в тому, що проголошена ліберальним світом індивідуальна свобода, доведена до логічного завершення, конфліктує з традиційною монолітністю суспільства. Сучасне суспільство забезпечує власну монолітність за допомогою розбудови ідеологічних засад спільних для всіх соціальних суб'єктів. Стандартизована система свободи має різні маніфестації в контексті конкретної національної та соціально-політичної культури.

В даному контексті дослідження плідним буде критичний аналіз ідеологічних систем пострадянських країн, які намагаються, фактично з чистого аркуша, побудувати державну ідеологію. Досвід Туркменістану цікавий тим, що побудова ідеологічної системи відбувається не лише на рівні фактичного соціально-політичного життя, а й на рівні створення єдиного формалізованого ідеологічного кодексу. Мається на увазі книга С. Туркменбаші "Рухнама". Для українських реалій цей досвід цікавий, бо туркменський народ з одного боку має давню історію, а з іншого перебував століття у колоніальній залежності, що накладає відбиток на інтенсивність соціально-політичного життя країни.

Метою дослідження є розкриття механізму розбудови ідеологічної системи під контролем та керівництвом політичної влади на прикладі Туркменістану та з'ясування позитивних аспектів даного механізму для української держави. Для досягнення мети необхідно виконати наступні завдання: 1) визначення підходу щодо наукового розуміння феномену ідеології; 2) аналіз змісту "Рухнами" з точки зору виявлення ідеологічних засад (міфологем); 3) з'ясування механізму обґрунтування цінностей ідеологічного кодексу, що пропонує Туркменбаші.

Таким чином новизна дослідження полягає у філософському аналізі джерел монолітності суспільного буття в контексті розбудови ідеологічних систем на прикладі Туркменістану.

Проблематика ідеології є класичною для західноєвропейської соціологічної та філософської науки. В у мовах даного дослідження ідеологія – це система поглядів, що пропагуються, яку поділяє більшість громадян, які відповідно належать до різних прошарків соціальної структури суспільства.

Тепер з'ясуємо, які ідеологічні переконання пропагує "Рухнама" у загальнодержавному масштабі. На початку зазначимо, що метою дослідження є не верифікація положень "Рухнами", а їх виокремлення та філософський аналіз в контексті дослідження ідеології. Власне перед цим необхідно визначити розуміння ідеології, що міститься "Рухнами". С. Туркменбаші не оперує терміном ідеологія, однак зміст цього терміну присутній у світоглядних засадах його твору. Власне "Рухнама" – це і є ідеологія в його тлумаченні. Тобто це система моральних, релігійних, економічних, національних та політичних цінностей, які мають поділяти всі туркмени. Дослівний переклад туркменського слова "рухнама" – духовність.

С. Туркменбаші зазначає: "Рухнама – це навіть не книга, це внутрішній голос, що повеліває туркменам прислухатися до самих себе" [5, с.9]. "Рухнама – це система світоглядних настанов... Рухнама – це основа всіх моїх політичних і економічних починів, соціальних і культурних реформ, обумовлених сучасним рухом туркменської історії. Рухнама – це метод їх здійснення..." [5, с.23].

Книга має п'ять розділів. Спочатку дається визначення туркмена. Тобто вирізняються специфічні національно-духовні ознаки. З перших сторінок наголошується на виключності туркменського народу, фактично на його обраності Богом ("Осяваючи світлом їх душі, він (Аллах) запалив світоча розуму в їх свідомості. Відповідно і нарік своє творіння "тюрк іман" (родом зі світла)" [5, с.10]).

Основними морально-духовними характеристиками визнаються наступні: терпіння, мужність, працьовитість, вірність власному слову, почуття смаку та міри (вміння гарно вдягатися, зовнішня краса, особливо жінок, що не повинні ховати свої обличчя). Також у творі наголошується на тому, що пророком Нухом (Ноем) був дарований народу своєрідний кодекс виховання підростаючого покоління у формі 9 заповідей.

Разом з тим пояснення, хто такі туркмени нерозривно пов'язане з розумінням ролі С. Туркменбаші в історії народу. Більше того "Рухнама" містить "канонізовану" автобіографію С. Туркменбаші. Завершується пояснення сутності туркменів історією здобуття незалежності, причому наводяться копії документів, зокрема декларація про державний суверенітет. Фактично маємо справу з канонізованою новітньою історією туркменської держави.

Другий розділ "Шлях туркмен" присвячений виключно генеалогії гілок туркменського народу (тюркських племен). Перераховуються держави створенні туркменами від засновника нації (Огуз хана) до 20 ст. та їх історична доля.

Третій розділ "Витоки туркменської нації" розповідає на відміну від попереднього не про особливості політико-державного становлення туркменів, а про становлення національної самобутності, що акумулюється у специфічних звичаях на соціальних нормах. Наведемо наступну цитату: "Життєлюбність і ґрунтовність туркмен – від їх здатності душею сприймати, те що оточує їх життєвий простір, зливатися з ним в мудрій і активній життєдіяльності." [5,

с.172]. Насамперед пояснюється ірраціональне почуття – почувати себе туркменом. Таке національне почуття складається історично, а не штучно на протязі всієї історії народу – це центральна думка цього розділу.

Четвертий розділ має назву "Державність туркмен". С. Туркменбаші проводить на сторінках книги ревізію світової історії стосовно туркменів. Врешті, на основі узагальнення уроків історії, робиться висновок про необхідність особливого шляху туркмен в контексті сучасного світу. І цей шлях це насамперед міжнародний статус нейтралітету Туркменістану.

Далі роз'яснюється сучасна політична система держави: викладається повноваження державних органів, права та обов'язки громадян, адміністративно-територіальний устрій держави. Фактично, за формою, йдеться про західноєвропейські політичні цінності: розподіл влади на три гілки, невід'ємні права громадян, свободу віросповідання, демократію (формування представницьких державних органів на основі виборів), соціальний захист громадян і т.д.

П'ятий розділ "Духовний світ туркменів" продовжує тему національного духу. Однак тут зосереджена увага на історичних етапах його формування: 1) 5 тис. до н.е – 650 р. н.е; 2) 650 р. н.е. – 10-те ст. н.е.; 3) 10 ст. н.е. – 16 ст. н.е.; 4) 17 ст. н.е. – 19 ст. н.е.

Трагічним апофеозом духовної історії туркмен, за переконанням покійного президента Туркменістану стало ХХ століття, коли туркмени – вперше за свою історію – потрапили в залежність від іншої держави. Однак з 1991 року, з проголошення незалежності розпочинається новий етап – зрілості національного духу народу.

З'ясувавши ідеологеми, що містяться в творі, звернемось до специфічних методів та механізмів, що мають забезпечувати обґрунтування та ефективність сприйняття основних постулатів. Маємо справу з глобальним світоглядом певного народу, який намагаються артикулювати в ідеологічному кодексі, обов'язковому до вивчення кожним громадянином. Тут містяться історичні, політологічні, релігійні, морально-етичні, футурологічні знання. Фактично йдеться про канонізацію світоглядних настанов у вигляді цілісної системи.

Сама структура та зовнішній вигляд "Рухнами" наголошує на державницькому монолітному підході. З перших сторінок читача зустрічає барельєфний профіль Сапармурата Туркменбаші, державний прапор Туркменістану, герб, штандарт президента держави, державний гімн. Перші речення "Рухнами" – це клятва вірності С. Туркменбаші Туркменістану. Таким чином президент бере на себе не лише авторство, а й відповідальність за зміст та реалізацію тексту, наголошуючи, що це є справою його життя. Фактично клятва тут є священною та непорушною, а ще головніше, для впливу на громадян, особистою та авторською.

Надалі відбувається обґрунтування появи "Рухнами". Автор твору вказує на те, що книга продиктована "волею Аллаха та духом нації"[5, с.9]. Тобто відбувається сакралізація книги шляхом прилучення до сакрального світу ісламу. Більше того, в цьому контексті, С. Туркменбаші натякає, що в кожного народу є поводитир, що доносить до кожного слова Бога. Відповідно в сучасності

і в туркменського народу він також повинен бути. Коли С. Туркменбаші вперше виголошує моральні максими туркмена він зазначає, що ці дев'ять заповідей виховання громадян були даровані пророком Нухом (Ноем), то він цим самим сакралізує їх.

Крім сакралізації також зустрічаємо специфічні прийоми міфологічного мислення, що присутні у будь-якій ідеології. Зокрема, присутні посилання на походження морального кодексу від прадавніх керівників народу – ханів та султанів. С. Туркменбаші канонізує власну біографію не лише у вигляді коротких даних про себе та батьків. Це оповіді про його дитинство, юність, доросле життя також оповіді про батька та діда, що з одного боку наближають його як звичайну пересічну людину до реципієнтів, а з іншого пропагують та закріплюють світоглядні максими.

Канонізація історії є проявом міфологічного мислення. В даному разі, за думкою М. Єліаде, відтворюється головний принцип міфологічного структурування інформації: викладення процесу походження речі означає пояснення її властивостей та владу над нею [6, с. 23].

Цікаве сприйняття історичності та часу в творі. Сприйняття історії тяжіє до циклічності, оскільки періодизація та розуміння автором історії прямо вказує на чергування епох деградації та розквіту. Є певним чином відтворення міфу про "золотий вік". Лише особливість в тому, наступна епоха процвітання має бути вічною, однак ця вічність належить до світу належного, а не існуючого.

З метою відродження національного духу, пропаганди виключності туркмен використовується термінологія історичної науки. Тут маємо справу з апеляцією до раціональності. Автор підсилює гордість за націю вказуючи на те, що саме туркмени винайшли віз, почали виплавляти руду, ткали кращі ковдри та одяг, Туркменістан був осередком науки, філософії та поезії в ісламському середньовічному світі. Зокрема, обґрунтовується несправедливість ототожнення найменувань "туркмен" та "тюрк", невизнання ролі туркменської державності у світовому масштабі та критикується арабо-мусульманська та радянська історіографія.

С. Туркменбаші прагне дати точні наукового обґрунтовані визначення основних понять, демонструючи системність власної освіти. Один з прикладів стосується аналізу поняття нація та народ. " Народ – спільність, що утворюється унаслідок стихійних, випадкових взаємодій різних груп населення. Нація – це об'єднання людей, що мають спільну мову і релігію, традиції і звичаї, долю і державу" [5, с.244] Таким чином науковість твору є черговим засобом його обґрунтування та авторитетності для реципієнтів.

Фактично "Рухнама" для туркмен є підручником з історії, етики, політології, етикету, естетики. Хоча це специфічний підручник, де автор постійно використовує наступні звернення: " мій любий народ, моя рідна туркменська нація, брати туркмени та інше", що має сприяти більш інтимному характеру взаємодії читача та автора.

Отже можна зробити висновок, що "Рухнама" це цілісний виклад цінностей, що пропагуються в туркменській державі, які охоплюють всі сфери життя від моралі та звичаїв до економіки та філософських думок. В даному разі

доцільно вести мову про часткову присутність різних моделей формування ідеологічної системи. Маємо модель конденсації, коли буденні норми морального життя трансформуються в теоретичну ідеологічну структуру. Яскраво вираженою є модель ревіталізації, як відродження древніх ідеологем, які підлягають модернізації зважаючи на сучасність.

Таким чином туркменський ідеологічний кодекс – це спроба відновлення монолітності суспільства. Даний процес є штучним, оскільки скеровується офіційною владою на основі відновлення та створення міфологічних стереотипів. Твір покійного президента Туркменістану – це насамперед програма ідеологічного виховання етнічно та морально нестабільного та роздробленого суспільства. Ця програма є тотальною за обсягом та конкретною за змістовним наповненням. Вона не передбачає альтернатив в середині держави і може бути втілена саме за наявності цієї умови. "Рухнама" – це приклад тотальної ідеології, що охоплює всі сфери суспільного життя.

Перспектива подальшого дослідження полягає у розкритті механізмів втілення в життя монолітних тотальних ідеологічних кодексів сучасності в контексті реальних дій влади в галузі освіти, економіки, релігії а також соціально-виховних проектах та законодавчих нововведеннях.

Література:

1. Маркс К. и Энгельс Ф. Немецкая идеология // Маркс К. и Энгельс Ф. Избранные сочинения в 9 т. Т. 2. - М.: Политиздат, 1985. — 509с.
2. Мангейм К. Идеология и утопия. – М. : Прогресс, 1991. — 314с.
3. Барт Р. Мифологии. — М. : Изд-во им. Сабашниковых, 1996. — 312с.
4. Альтюссер Л. За Маркса. — М. : Праксис, 2006. — 391с.
5. Туркменбаші Сапармурат. Рухнама: [Священна книга]. — Суми: Слобожанщина, 2003. — 416с.
6. Элиаде М. Аспекты мифа. — М. : Академический Проект, 2001. — 239с.

Дата отправки: 14.06.2015

© Костюк О.В.

ЦИТ: 215- 335

Секунова Ю.В.

**ПЕРЕГОВОРИ ТА ДИПЛОМАТИЧНИЙ ПРОТОКОЛ ЯК ЗАСІБ
РОЗВ'ЯЗАННЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ**

*Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ,
Героїв Оборони 15*

Siekunova I.V.

**NEGOTIATIONS AND DIPLOMATIC PROTOCOL AS A MEANS OF
SOLVING POLITICAL CONFLICTS**

*National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
Kiev, Heroyiv Oborony 15*

Анотація. Автором статті була зроблена спроба розглянути актуальність і важливість такої теми, як переговори та дипломатичний

протокол як засіб розв'язання конфліктів. Охарактеризовано такі поняття, як політичний конфлікт, визначено основи, функції переговорів, описано етимологію слова протокол, роль та значення дипломатичного протоколу для розвитку сучасної міжнародної політики, дано пояснення поняття церемоніал. Дослідження автора дало змогу зробити висновки, зокрема, що дипломатична майстерність будь-якої держави веде до вражаючого професіоналізму у веденні зовнішньої політики дипломатами, президентами, політичною елітою, і в результаті приводить до запобігання та вирішення будь-яких конфліктів.

Ключові слова: політичний конфлікт, конфлікт, переговори, дипломатичний протокол, церемоніал, міжнародна політика, міжнародні відносини.

Abstract. The author of the article was an attempt to examine the relevance and importance of such topics as negotiations and diplomatic protocol as a means of conflict resolution. Characterized concepts such as political conflict, defined basis, functions negotiations described etymology of the word protocol, the role and importance of diplomatic protocol for the development of modern international politics, given to explain the concept of ceremony. The study enabled the author to draw conclusions in particular that the diplomatic skills of any state leads to the impressive professionalism in foreign policy led diplomats, presidents, political elite, and eventually leads to the prevention and resolution of any conflicts.

Key words: political conflict, conflict, negotiation, diplomatic protocol, ceremony, international politics, international relations.

Вступ. Збільшення кількості конфліктів у сучасному світі потребує не тільки глибокого осмислення їхньої природи, динаміки, а й вимагає створення певних регіональних, державних і міжнародних структур, які б вивчали їхні прояви та створювали спеціальні теоретико-практичні методики і навички їх розв'язання. Тому-то, актуальним на сьогодні є незаперечним той факт, важливості вивчення природи конфліктів та їх запобігання, зокрема дослідження механізмів розв'язання конфліктів в суспільстві. Вирішенню міждержавних конфліктів допомагає також теорія дипломатичних відносин та переговорів.

Основний текст. Загальновідомо, що політичні відносини, які мають місце у будь-якому суспільстві, важко уявити без суперечностей, адже до їхнього складу входять численні соціальні групи, владні інститути, індивіди зі своїми інтересами. Дія влади задовольняє інтереси одних і обмежує інтереси інших індивідів і груп. Політичні суперечності переходять у форму відкритих зіткнень, саме тому і розвиваються конфлікти, які мають свої особливості, що виокремлюють їх серед інших суспільних конфліктів.

Згідно з «Політичним енциклопедичним словником», політичний конфлікт – це зіткнення, протиставлення різних соціально-політичних сил, суб'єктів політики в їх прагненні, що пов'язані насамперед з боротьбою за владу, її перерозподіл, зміну свого політичного статусу, а також з політичними перспективами розвитку суспільства [4, С. 514]. Сучасна політична наука приділяє значну увагу пошуку форм, засобів контролю за процесом перебігу конфлікту, а також звертає увагу на різноманітні способи його вирішення.

Одним із шляхів запобігання чи врегулювання конфлікту є переговори. Переговори – це спільна діяльність двох або більше суб'єктів, що налаштовані на ефективне розв'язання спірних питань з оптимальним урахуванням потреб кожної зі сторін. Політичні переговори – це взаємодія політичних суб'єктів або їх представників у формі прямого або опосередкованого діалогу, що передбачає узгодження інтересів і спрямована на нейтралізацію чи врегулювання реального конфлікту [3]. У разі виникнення політичного конфлікту для його сприятливого розв'язання необхідно, по-перше, локалізувати конфлікт, чітко визначити його межі. По-друге, запобігати спрощенню проблем, які є підставою політичного конфлікту. По-третє, не слід втрачати часу при прийнятті конструктивних зусиль і заходів, оскільки розв'язання конфлікту є одним із вирішальних чинників.

Об'єктом наукового дослідження переговори стають у другій половині ХХ століття, коли мистецтву ведення переговорів стали приділяти особливу увагу. Одним із перших дослідників був французький дипломат ХVІІІ століття Франсуа де Каллере, автор праці, присвяченої переговорам «Про спосіб ведення переговорів з монархами». Ведення переговорів – це основа дипломатичного протоколу, мистецтво, адже доля великих держав залежала від того, добре чи погано проходять переговори, від того, наскільки професійно підготовлені учасники переговорного процесу, а підготовка залежить від знань дипломатичного протоколу. Франсуа де Келере вважав, що учасник переговорів повинен бути здатним постійно контролювати себе для того, щоб перебороти бажання будь-що сказати, аніж він обміркує, що буде говорити. У його розумінні, переговори – це комплекс вмінь, що співпадають з потребами часу, що дозволяють досягти більш тісно взаємозв'язку обох сторін у переговорах. Дослідник виробив тактику подолання емоцій, що заслуговують на особливу увагу. Він стверджував, що людина яка володіє своїми емоціями, може володарювати над ними. Тільки емоції заважають вникнути у суть справи, побачити та використати ті засоби, за допомогою яких можна виграти справу [1].

З виникнення суспільства виникла необхідність у дотриманні порядку в усьому світі. Міжнародна політика та міжнародні відносини створюються за допомогою дипломатичного протоколу, а складовою його є церемоніал. Церемоніал (це суворе дотримання визначених формальностей) заснований на традиціях і національних особливостях, в сучасному світі став універсальним. Він є загальноприйнятим у міжнародній практиці та виконує важливу функцію, зокрема створює в кожній державі відповідні умови для того, щоб відносини між керівництвом держав та їх офіційних представників могли розвиватися в сприятливій і дружній атмосфері.

Протокол кодифікує та вводить у практику правила церемоніалу та спостерігає за їх використанням. Слово протокол походить від грецької «protokollon» («protos» - перший, «kola» - клеїти). Етимологічно слово «протокол» означало у візантійській дипломатії першу частину складеного в урочистих висловах документа, у якому переховувався склад учасників [2, С. 36]. Під цим поняттям, в Середньовіччя, розуміли правила оформлення

документів та архівів, а з подальшим розвитком суспільства протокол і набув дипломатичного забарвлення. Важливо наголосити, що поняття «державний протокол» існує в практиці кожної держави. У Положенні про Державний протокол та Церемоніал України, затвердженому Указом Президента від 22 серпня 2002 р., протокол визначається як «сукупність вимог щодо забезпечення єдиного порядку проведення офіційних заходів за участю Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, Міністра закордонних справ України, інших вищих посадових осіб України з урахуванням загальноприйнятих міжнародних норм, правил і традицій, а також національних традицій України».

У нас виникають питання: для чого служить дипломатичний протокол, яку роль відіграє у міжнародних відносинах? На наш погляд, відповідь на ці запитання варто шукати в історії.

Саме історичні події та реалії викликали ввести такі правила і норми поведінки, які дали змогу з хаосу – зробити впорядкованість, із ворожості – можливість нормальної комунікації.

На наш погляд, доцільно навести приклад внутрішньої політики України (кінець 2013 р.) конфлікт, який переріс у міжнародний конфлікт в центрі уваги як Європи так і США. Розпочалося все з бажання з боку влади (керував процесом екс-президент В.Ф.Янукович) контролювати права і свободи громадян України, які всього на всього хотіли інтегруватися в Європу. Розпочалося з мітингу студентів на центральній площі України Майдані Незалежності (в кінці листопада 2013 р.), їх жорстоко розігнали силовими структурами (при цьому били і принижували). Потім люди об'єдналися на Майдані і довгий період там намагались висловлювати свої особисті демократичні думки. До того часу, поки не розпочався розстріл небесної сотні (19-21 лютого 2014 р.) і в результаті цього зміна влади, тобто втеча В.Ф.Януковича і його однодумців. Пізніше Росія анексувала (весною 2014 р.) Крим – територію України. І на сьогодні, жодна держава світу не заявила, що Крим – це Росія (звісно крім Росії). Далі Росія розпочала повномасштабні військові дії на Сході України. Таким чином, конфлікт, який відбувається в Україні має ознаки і відкритого і закритого конфлікту з Росією, зокрема Росія не визнає, що фінансує сепаратистів на Сході, також, що там перебувають її офіцери, солдати та техніка. Ознаки відкритого конфлікту такі: держави Європи та США визнають та впроваджують економічні санкції проти Росії; Росія розпочала військовий конфлікт в першу чергу, щоб Україна не інтегрувалась в Європу, і в решті решт економіка України в результаті зросте, українці стануть жити краще; цим конфліктом росіян відволікають також від їх внутрішньо економічних, політичних проблем (оскільки в багатьох містах Росії громадяни живуть гірше ніж українці); мабуть, головна причина Росії, зокрема її керівництву дуже б хотілось, щоб Україна знову стала частиною Російської федерації. Нажаль конфлікт триває і до сьогодні, деякі спеціалісти припускають, що можливо це довготривала війна. Ми спостерігаємо вже не одні переговори і не одну зустріч у Мінську та підписання міжнародних протоколів про припинення вогню на Сході України, які сепаратисти фактично

не виконують (продовжують стріляти).

Тому-то, особливо в цих сучасних умовах важливе використання дипломатичного протоколу і вміння майстерно вести переговори, щоб максимально запобігти будь-якому конфлікту.

Варто наголосити на функціях, які виконують політичні переговори:

1. вирішення політичних проблем;
2. комунікативна – полягає в налагодженні діалогу сторін, виявлення спільних і протилежних точок зору всіх учасників і спільний пошук рішень;
3. регулятивна організація і контроль політичної діяльності;
4. розв'язання зовнішньополітичних та внутрішніх завдань, які узгоджуються переговорами;
5. пропагандистська функція полягає в донесенні до громадської думки своєї позиції;
6. функція політичних переговорів і політичне маніпулювання, тобто переговори відбуваються для відвертання уваги, маскуванню своїх істинних політичних намірів, зокрема те, що можна назвати політичною грою в тому негативному її розумінні, яке розуміється як приховування прямих політичних цілей [1].

Історія знає багато прикладів ефективного використання переговорного процесу, що спрямовувався на розв'язання конфліктної ситуації. Важливу роль у переговорному процесі відіграють посередники, роль яких зводиться до того, щоб на певний час примирити сторони конфлікту і унеможливити пролиття крові. Щоб погасити конфлікт, учасники повинні в першу домовитися про суперечливі питання і про умови подальшого їх обговорення. У будь-якому випадку в переговорах має бути врахований широкий спектр думок, адже саме у цьому і полягає місія переговорів – почути один одного [5]. Обмін думками знижує гостроту конфлікту, допомагає зрозуміти аргументи опонента, і отже, більш адекватно оцінити справжнє співвідношення сил, реальні умови примирення. Переговори дають можливість розглянути альтернативні ситуації, продемонструвати відкритість позицій. Особливість переговорів полягає в тому, що їхні учасники взаємозалежні, адже сторони прагнуть розв'язати протиріччя, що виникли між ними. І ці зусилля спрямовані на спільний пошук взаємодії опонентів з метою досягнення ухвалення рішення, що влаштовує обидві сторони переговорного процесу.

Висновки.

Підсумовуючи, варто зазначити, що політичні переговори – це найефективніший метод подолання політичних конфліктів, оскільки саме переговори ведуть до вирішення проблем мирним шляхом та враховують інтереси сторін. Переговори – це насамперед діалог, який допомагає людям з різними поглядами, національностями, віросповіданням, бажанням знаходити порозуміння, досягати консенсусу і співіснувати в складних умовах сучасного світу. А головне, переговори – це основна складова дипломатичного протоколу та етикету сучасної міжнародної політики.

Актуальним на сьогодні є те, що позитивні наслідки соціально-політичного розвитку постають не з конфлікту як такого і не з уявної

безконфліктності, а з уміння впливати на конфлікт у потрібному напрямі.

Поняття конфлікту не належить сьогодні одній певній галузі знань. Це соціальний феномен, який проникає в усі сфери людського соціуму, тому його й почали вивчати фахівці різних галузей науки. На думку Станкевича І., конфліктологія прагне осмислити й означити їх новими категоріями, з позицій справедливості й здорового глузду підійти до розв'язання проблем людського буття.

Таким чином, саме для вирішення багатьох конфліктів використовують протокольні правила у міжнародних відносинах, які є обов'язковими. Це тонкий політичний інструмент дипломатії, який підпорядкований цілям зовнішньої політики, отримання якого веде до запобігання багатьом конфліктам між державами. Дипломатична майстерність будь-якої держави веде до вражаючого професіоналізму у веденні зовнішньої політики дипломатами, президентами, політичною елітою і приводить до запобігання та вирішення будь-яких конфліктів.

Література:

1. Василенко И.А. Политические переговоры. – М., 2006.
2. Вуд Дж., Серре Ж. Дипломатический церемониал и протокол. – М.: Междунар. Отношения, 2011. – 416 с.
3. Нергеш Я. Поле битвы – стол переговоров. – М.: Международные отношения, 1989.
4. Політологічний енциклопедичний словник / Упор. В.П.Горбватенко. – К.: Генеза, 2004. – С. 514.
5. Цюрупа М.В. Основи конфліктології та теорії переговорів: навч. посібник. – К.: Кондор, 2008.

Стаття відправлена: 14.06.2014

© Секунова Ю.В.

Авторы

Белевская Юлия Александровна - кандидат юридических наук, доцент, Орловский государственный технический университет, Россия

Білостенна Карина Володимирівна - студент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Дигодюк Ирина Олегівна - студент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Калежнюк Ирина Олександрівна - студент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Козинец Елена Гавриловна - кандидат исторических наук, доцент, Чернігівський державний технологічний університет, Украина

Конопля Ярослав Юрьевич - студент, Чернігівський державний технологічний університет, Украина

Костюк Александр Васильевич - кандидат философских наук, доцент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Кошкидько Татьяна Геннадьевна - магистр, Северо-Кавказский федеральный университет, ул. Ленина, 267, Ставрополь, Ставропольский край, Россия, 355003, Россия

Наконечная Татьяна Владимировна - студент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Натопта Аліна Борисівна - студент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Овчинников Сергей Николаевич - кандидат юридических наук, доцент, Дальневосточный федеральный университет, Россия

Олефиренко Эльвира Алексеевна - кандидат юридических наук, Черниговский национальный технологический университет, ул. Шевченко 95, Украина

Раскалей Марина Олександрівна - кандидат юридических наук, доцент, Національна академія державної податкової служби України, Украина

Салдецька Наталія Олександрівна - студент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Секунова Юлия Владимировна - кандидат исторических наук, доцент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Фартушняк Светлана Юрьевна - кандидат политологических наук, Международная Академия Бизнеса и Управления крымский филиал, Россия

Фисун Александр Павлович - доктор технических наук, профессор, Орловский государственный технический университет, Россия

Чубовська Ольга Сергіївна - студент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Шелеп Тетяна Василівна - студент, Національний аграрний університет, Украина

Шубенко Виктория Андреевна - студент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

ЮРИДИЧЕСКИЕ И ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ /
LEGAL AND POLITICAL SCIENCE

Теория и история государства и права /

Theory and history of state and law

ЦИТ: 215- 226 Фисун А.П. Белевская Ю.А. МЕТОДОЛОГИЯ ТЕОРИИ ПРАВА, ТРЕБОВАНИЯ К СТРУКТУРЕ: АКТУАЛЬНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ В ИНФОРМАЦИОННОМ ОБЩЕСТВЕ

Fisun A.P. Belevsky Yu.A. METHODOLOGY OF THE THEORY OF THE RIGHT, REQUIREMENT TO STRUCTURE: THE ACTUAL DIRECTIONS IN INFORMATION SOCIETY.....4

ЦИТ: 215- 258 Козинець О.Г., Конопля Я.Ю. РЕФОРМА ЦЕНТРАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ ЗА ЧАСІВ ПРАВЛІННЯ ОЛЕКСАНДРА І

Kozynets O.H., Konoplya Y.Y. THE REFORM OF THE CENTRAL ADMINISTRATION IN THE RUSSIAN EMPIRE DURING THE REIGN OF ALEXANDER I.....7

Конституционное и международное право /

Constitutional and international law

ЦИТ: 215- 063 Олєфіренко Е.О. ДОДАТКОВИЙ ТА ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ ІНОЗЕМЦІВ, ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Olefirenko E.O. ADDITIONAL AND TEMPORARY PROTECTION OF FOREIGN, STATELESS PERSONS UNDER THE LAWS UKRAINE.....12

ЦИТ: 215- 103 Раскалей М.О. МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ПРИ МІЖНАРОДНИХ ПОВІТРЯНИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯХ

Raskaley M.O. CUSTOM CONTROL IS AT INTERNATIONAL AIR SHIPMENTS.....15

ЦИТ: 215- 315 Овчинников С.Н. КОНТРОЛИРУЕМАЯ ПОСТАВКА КАК ФОРМА МЕЖДУНАРОДНОГО ТАМОЖЕННОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Ovchinnikov S.N. CONTROLLED DELIVERY AS A FORM OF INTERNATIONAL CUSTOMS COOPERATION.....21

Хозяйственное, трудовое, земельное, гражданское, административное право и процесс /

Economic, labor, land, civil, administrative law and procedure

ЦИТ: 215- 130 Кошкидько Т.Г. ПРИРОДА ПОНЯТИЯ "ПРИБРЕТАТЕЛЬНАЯ ДАВНОСТЬ"

Koshkidko T.G. ON LEGAL NATURE OF THE CONCEPT "ACQUISITIVE PRESCRIPTION"26

Теория и история политической науки /

Theory and history of political science

ЦИТ: 215- 106 Шелеп Т.В., Секунова Ю.В. ПОЛІТОЛОГІЯ ТА ІІ

СКЛАДОВА ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Shelep T. W., Syekunova J. W. POLITICS AND ITS CONSTITUENT POLITICAL

PSYCHOLOGY.....30

Политические институты и процессы / *Political institutions and processes*

ЦИТ: 215- 055 Дигодюк І.О., Секунова Ю.В. РОЗВИТОК

ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Dygodniuk I.O., Siekunova Yu.V. DEVELOPMENT OF CIVIL SOCIETY IN MODERN

UKRAINE.....33

ЦИТ: 215- 104 Фартушняк С.Ю. АМЕРИКАНСКИЙ ФАКТОР

«АРАБСКОЙ ВЕСНЫ»

Fartushnyak S.Y. AMERICAN FACTOR OF “ARAB UPRISING”... ..37

ЦИТ: 215- 257 Шубенко В.А. ВИБОРИ І ВИБОРЧА СИСТЕМА

УКРАЇНИ

Shubenko V. A. ELECTIONS AND THE ELECTORAL SYSTEM UKRAINE.....41

Политическая культура и идеология / *Political culture and ideology*

ЦИТ: 215-048 Калезнюк І.О. ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ

КУЛЬТУРИ В СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Kalezhniuk I.O. FORMATION OF POLITICAL CULTURE IN CONTEMPORARY

STUDENTS.....45

ЦИТ: 215- 079 Білостенна К.В., Секунова Ю.В. ПОЛІТИЧНА

ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Bilostenna K.V., Siekunova J.V. POLITICAL LIVELIHOODS CIVIL SOCIETY.....49

ЦИТ: 215-080 Чубовська О.С., Секунова Ю.В. ПОЛІТИКА ТА

ЕКОНОМІКА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Chubovska O.S., Siekunova J.V. POLITICS AND ECONOMICS IN MODERN UKRAINE...52

ЦИТ: 215-0 81 Салдецька Н.О., Секунова Ю.В. ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ ТА

ГРОМАДСЬКО – ПОЛІТИЧНІ ОБ’ЄДНАННЯ

Saldetska N.O., Siekunova J.V. POLITICAL PARTIES AND SOCIO - POLITICAL UNION...55

ЦИТ: 215-083 Натопта А.Б., Секунова Ю.В. ПОЛІТИЧНА ЕЛІТА І

ЛІДЕРСТВО В УКРАЇНІ

Natopta A.B., Siekunova J.V. THE POLITICAL ELITE AND LEADERSHIP IN UKRAINE...59

ЦИТ: 215-0 99 Наконечна Т.В. ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ ТА

ПОЛІТИЧНА ПОВЕДІНКА

Nakonechna T.V. POLITICAL PSYCHOLOGY AND POLITICAL BEHAVIOR.....62

ЦИТ: 215- 310 Костюк О.В. СПРОБА СТВОРЕННЯ ІДЕОЛОГІЧНОЇ

СИСТЕМИ В ТУРКМЕНИСТАНІ

Kostyuk O.V. ATTEMPTS TO CREATE IDEOLOGICAL SYSTEM IN TURKMENISTAN....65

**Политические проблемы международных систем и
глобального развития /**

Political problems of international systems and global development

**ЦИТ: 215- 335 Секунова Ю.В. ПЕРЕГОВОРЫ ТА ДИПЛОМАТИЧНИЙ
ПРОТОКОЛ ЯК ЗАСІБ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ**

*Siekunova I.V. NEGOTIATIONS AND DIPLOMATIC PROTOCOL AS A MEANS OF
SOLVING POLITICAL CONFLICTS.....70*

Научное издание
НАУЧНЫЕ ТРУДЫ SWORLD
Выпуск 2 (39)
Том 14
Юридические и политические науки

На русском, украинском и английском языках

Свидетельство СМИ
ПИ № ФС 77 – 62059
ЭЛ № ФС 77 – 62060

Научные достижения Авторов были также представлены на международной научной конференции «Современные проблемы и пути их решения в науке, транспорте, производстве и образовании'2015» (16-28 июня 2015 г.)

на сайте www.sworld.education

Работы, которые получили положительные отзывы, (после рецензирования) вошли в состав Журнала.

Разработка оригинал-макета – ООО «Научный мир»

Формат 60x84 1/16.
Тираж 500. Заказ №К15-2.

ООО «НАУЧНЫЙ МИР»
153012, г.Иваново, ул.Садовая 3, 317
e-mail: orgcom@sworld.education
www.sworld.education

Идентификатор субъекта издательского дела №9906509

*Издатель не несет ответственности за
достоверность информации и научные результаты,
представленные в статьях*